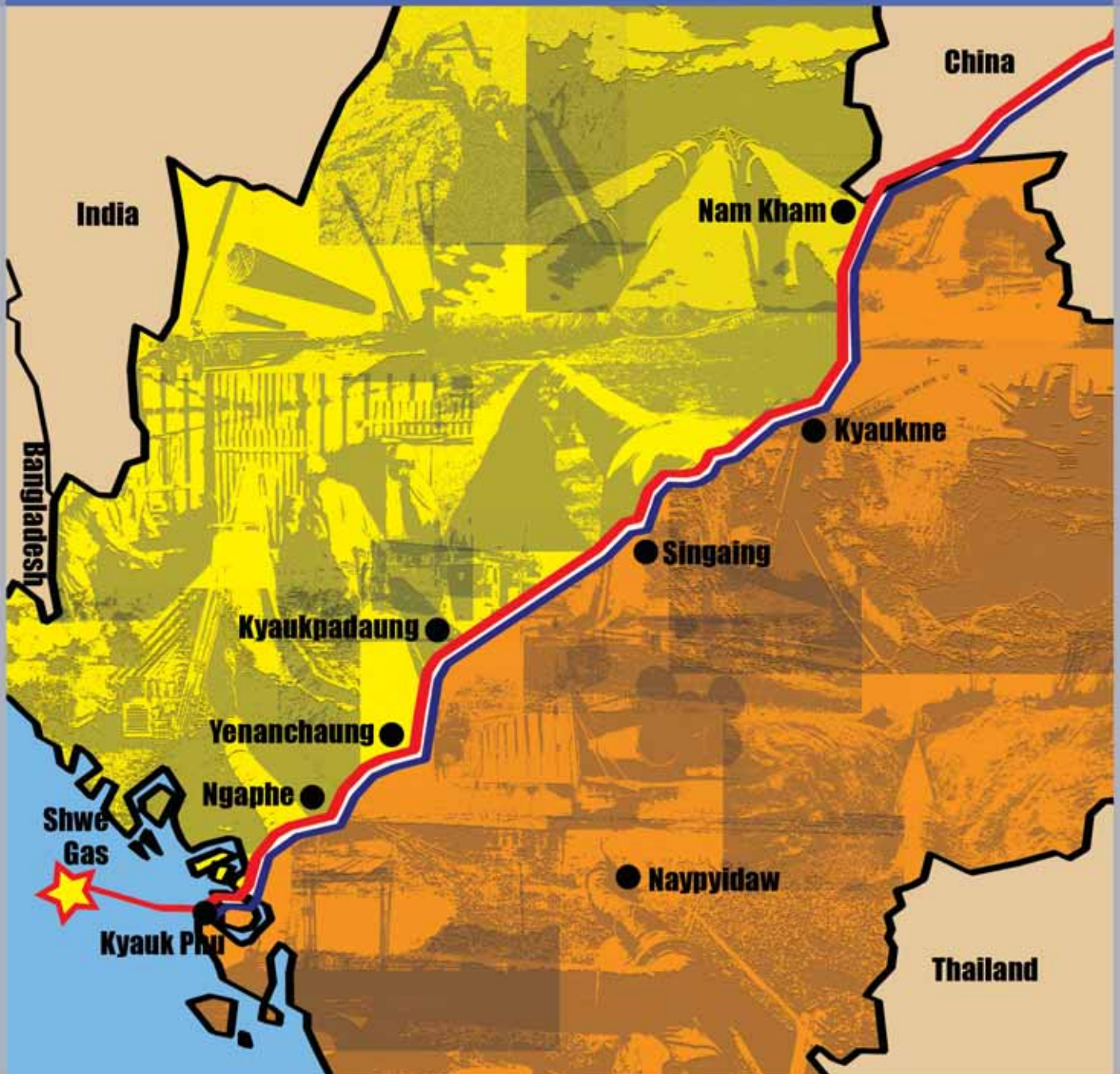

In Search Of Social Justice Along The Myanmar-China Oil and Gas Pipeline

Myanmar China Pipeline Watch Committee
မြန်မာ-တရုတ် ပိုက်လိုင်းစောင့်ကြည့်ရေး ကော်မတီ

Myanmar China Pipeline Watch Committee
မြန်မာ-တရုတ် ပိုက်လိုင်းစောင့်ကြည့်ရေး ကော်မတီ

Myanmar-China Oil and Natural Gas Pipeline Project:
Assessing Transparency and Accountability with Regard
to Social Impacts of the Affected Local Population

(ကန့်သတ်ထုတ်ဝေသည်)

Executive Summary

From its inception, it should have been clear to the architects of the Myanmar China Oil and Gas Pipeline Project (hereafter “the Project”) that their plans would have massive impacts on communities along the pipeline route. The Project, which is operated by China National Petroleum Corporation’s subsidiary namely Southeast Asia Pipeline Co. Ltd. (hereafter “CNPC-SEAP”), commenced construction at the time that Myanmar was launching political and economic reforms. President U Thein Sein’s government had an opportunity to show that the reforms were reaching local communities in line with the “People-centered Development,” that the President proudly espoused. In practice, however, the government – still controlled by former military generals – has relied on its old methods throughout the project’s implementation. These have included abusing its power to pressure the affected population by saying that it was a “State-sponsored Project”; providing little information about the Project to the public; making the life of the affected farmers worse by working through corrupted local administrative structures; and protecting CNPC-SEAP in order to allow it implement the Project in line with its plan and suppressing those citizens who rejected the Project because of the damage it caused to their farmlands.

Since it is a joint venture project between the Government of Myanmar and CNPC-SEAP, the Chinese company has had the perception that they did not need to respect the basic rights of the affected people and have behaved as if they have the right to implement the Project at any cost. The reason that CNPC-SEAP has behaved in this way is partly because the host government allowed them to do so. The example CNPC-SEAP has set could encourage other foreign investors to take the attitude that if they wish to invest in Myanmar, they not have to take account of the rights of local people.

Foreign investments that do not respect the basic rights and wellbeing of ordinary citizens have to be regarded as “Irresponsible Investment” and the government of Myanmar should not welcome them. The new government of Myanmar that will be formed following the general election of November 8 should adopt a new policy framework on the natural resource extractive industries that promotes the development of the regions where the resources exist. Likewise, the new government should review the performance of the existing foreign investments in this sector and bring about a change in the attitude of the companies. They should take action against those companies which have caused harm to the population by issuing warnings, taking legal action or terminating the companies’ business agreements.

There is no doubt that the Project has had tremendous environmental and social impacts on the local communities along the pipeline route, which crosses 21 townships in Myanmar. By conducting in-depth research in six townships, Myanmar-China Pipeline Watch Committee (MCPWC) discovered many environmental and social impacts that the farmers have endured since the commencement of the Project. It would take a very long report to describe all the details recorded through the more than one thousand hours of interviews with 968 affected farmers. Thus, this report selectively describes the case studies where the evidence is strongest. The following section provides a summary of the research findings and recommendations.

¹ CNPC-SEAP owns the majority investment share of the Project, which is run under the new name of twin companies, namely Southeast Asia Oil Pipeline Co. Ltd. and Southeast Asia Gas Pipeline Co. Ltd. (SEAOP/GP). The term CNPC-SEAP is used to refer to “the Company” and “the Operator” in the legal documents while SEAOP/GP is the name the company uses in its public relations. Therefore, this report refers principally to CNPC-SEAP as the operator responsible for the environmental and social impacts of the Project. But it sometimes refers to SEAOP/GP because the Project uses the name in its public statements and in its dealings with local communities.

Summary of Research Findings

1. Lack of Transparency in Dealings with the Affected Population: The farmers who were directly affected by the Project did not have access to even basic information on the Myanmar-China Oil and Gas Pipeline Project, nor did they even know the full names of the companies that operated the Project. As a result, the farmers could not anticipate the level of impacts that they actually encountered, and could not prepare in advance to cope with the challenges that affected their life and livelihoods. They did not know what the responsibilities of the Project were, nor did they have any access to justice to protect their basic rights. The worst aspect of this is the widespread deception in the land acquisition process described below. (See Section 6.1)

2. Lack of Transparency in Land Measurement Process for the Right of Way (ROW): Regarding the surveying and measurement of land taken by the project for its ROW, the Township Land Record Departments (TLRDs) did not follow simple and transparent steps such as: (1) measuring farmlands in the presence of the farmer; (2) recording the results in a specific form with the agreement of the farmer; (3) letting the farmer sign an agreement; and (4) giving a copy of the agreement to the farmer. Until now, many farmers do not know the exact results of the survey of their farmlands made and used by the Project. (See Section 6.2)

3. Dishonest Land Acquisition Process: The Project's land acquisition working group did not explain to the farmers that the farmlands would be "permanently confiscated". This may be because they were worried that the farmers would oppose the Project if they knew this at the outset. The major points that the Project's land acquisition group conveyed to the farmers were: (1) the pipeline construction could take three years; (2) while constructing the pipelines, the farmers could not grow crops on their farmlands; (3) in recognition of that, compensation would be given to the farmers; (4) after the completion of pipeline construction, the Project would restore the farmlands for revegetation; (5) the farmers would not lose their farmlands and could restart agriculture activities as usual. In reality, the Project confiscated the farmlands permanently. (See Section 6-3-1)

4. Transferring ROW Land Ownership Permanently to CNPC-SEAP: The existing laws in Myanmar do not allow a "foreign-owned" company to possess an inch of land within the sovereign territory of Myanmar or to receive ownership rights transferred directly from the citizens of the country. CNPC-SEAP deliberately violated the existing laws and directly received farmlands permanently transferred to them by the farmers in townships such as Kyauk Phyu, Singaing and Kyaukme, using the phrase "on behalf of [Myanmar Oil and Gas Enterprise] MOGE" in the written agreements that facilitated these transactions. In reality, MOGE is simply a state-owned enterprise and did not have the legal authority to permanently transfer any part of the country's territory to a foreign-owned company. (See Section 6-3-2)

5. Nine Weaknesses in the Land and Crop Compensation Agreements: There are nine principal weak points in these agreements: (1) although it is a national-level bilateral economic cooperation project, the Project did not use a standard format for these agreements; (2) the use of language in the agreements is also not consistent; (3) the texts in two types of agreements are different; (4) Myanmar government's tax stamps were not used except in Kyaukme; (5) the official trademark of MOGE was not used except in Chauk; (6) despite this being an international cooperation agreement, the official trademark of CNPC-SEAP was not used in the agreements in all six townships; (7) in any immovable property transfer agreements, it is normal for both parties to sign every page of the agree-

ments, but these agreements did not follow this norm, giving corrupt officials the chance to change the document's key provisions, including the figures of the compensation amounts; (8) although the witnesses to the agreement should represent both parties, there were no witnesses from the side of the farmers and all the persons signing as witnesses in the agreement were government officials; and (9) although there was a section in the witness list of the agreements to be signed by a designated 'respected person', MCPWC's research found out that this 'respected person' was invariably the Village Head, the lowest authority of the government's administrative structure, rather than a genuinely independent party. (See Section 6-3-2)

6. Lack of Transparency in Drafting Land and Crop Compensation Agreements and Signing without Villagers having a Chance to Read them: (1) the Project one-sidedly drafted the land and crop compensation agreement and did not let the villagers study, discuss or consult about it; (2) at the time of signing the agreement, the authorities turned over the first pages of the agreement which contained the agreement's most important information and presented the signature page on which the farmers had to sign under the rubric of "Transferrer"; (3) the Project persuaded the farmers to sign the agreement without them fully understanding various terms and conditions written in it; (4) in some townships not one affected person received a copy of the agreement; (5) because they did not have a copy of the agreement and other related documents at hand, the farmers did not know how to assess the land types and prices, the crop types and prices, and the calculation methods used; (6) therefore, the farmers still do not know whether the compensation amounts written in the agreement were the same as the ones written on the compensation packages; and (7) the farmers did not know that they had the right to ask to read the agreement before signing it. The majority also did not dare to insist on their right to read it, and some farmers who did ask the officials that they be allowed to read the texts did not read them because the officials argued that there was not enough time. Therefore, there are lots of farmers who did not even know the title of the agreement that they signed. (See Section 6-3-3)

7. The Affected Farmers' Discontent at the Project: (1) Only when they received land and crop compensation did they realize the fact that their farmlands were permanently confiscated and they had been cheated; (2) the farmers strongly object to the term "Chinese-owned lands" used by some local authorities to refer to the farmlands confiscated for the ROW; (3) the compensation payments might last for a while, but as farmlands could sustain the family livelihood for generations, many farmers say: "What we need is not money, but our farmlands;" (4) in rural farming families in Myanmar, it is customary for parents to give a plot of farmland as a wedding present to their son or daughter in order for the new couple to establish their own home and family, but affected farmers, particularly those that owned only small farmland areas, noted with regret that they no longer had land to give their son or daughter as their inheritance; (5) the farmers who had small areas of farmland were particularly dissatisfied with the Project as it forced them to become landless farmers; (6) the pipeline route divided some peasants' farmlands into two small pieces and the farmlands within the ROW area were seriously damaged; (7) the farmers became depressed and did not want to cultivate the remaining small pieces of lands that could not even yield enough rice for the family; (8) as the farmland was split into pieces as a result of the pipeline's crossing, the value of the land was reduced and nobody wanted to buy these lands near the pipeline; and (9) the Project neglected to acknowledge or address these indirect impacts on the farmers in any way. Due to the above factors, the research found that farmers lost much more than they gained through the compensation that they received. (See Section 6-4)

8. Corruption and Extortion from the Farmers' Compensation Committed by Local Authorities: The research discovered 102 corruption and extortion cases committed by the local authorities and the total amount of money involved in these cases was 92,798,000 kyats or USD \$120,072.50. This is likely to be the tip of the iceberg and many farmers did not dare to share their experiences due to the fear of threats and persecution. The corruption cases took the following forms: (1) the corrupt persons extorted compensation money in the amount of tens to hundreds of thousands of kyat by claiming to have calculated compensation payments in favor of the farmers or to have added an additional decimal when measuring the land and, on this basis, insisting that they were owed a share of the money. This scenario was particularly prevalent in cases where the lands did not have a proper land ownership document. The local authorities, especially those from the land record departments exploited this weakness for their personal gain. Sometimes, they negotiated with the concerned farmer, but in many cases the farmers did not get the compensation at all because the authorities took the money by pretending to award it to “a ghost name” that never existed in the village and then pocketing it themselves; (2) When animal pasture and village common lands were crossed by the pipeline, but the lands were not owned by an individual farmer according to the existing land laws of the country, corrupt officials changed the status of the land to ‘farmland’, registered the land as the property of a certain individual and then split the compensation money with this person; (3) they extorted a percentage from every peasant’s compensation money (e.g. two per cent in Kyauk-padaung) on the pretext that this was to pay for the costs of food and beverages for the Project’s compensation working group; (4) the farmers whose compensation took the form of a large package of small currency notes could only count their money once they returned home and at that point discovered that the amount was less than the figure written on the package; (5) they extorted money using pretexts such as the need to take a contribution for school fund, village administration office fund, village development fund, etc.; and (6) they extorted money on the basis that this comprised a signature fee, recompense for the fatiguing nature of the officials’ work, and costs for their travel, food, fuel, etc. (See Section 6-4-1)

9. Constructing the Pipeline after Destroying Farmlands: The creation of pipeline infrastructure was such a vast undertaking that the Project first had to destroy the established livelihoods of the local communities before beginning the actual construction. In a country that relies on an agriculture-based economy, the Project constructed oil and gas pipelines via the massive destruction of the agriculture lands that are the lifeline and livelihoods of the farmers. Although the government of Myanmar and CNPC-SEAP often talked up the benefits of the Project, they hid the environmental damage and the widespread impacts on the livelihoods of the farmers that the Project engendered. They frequently justified this damage by referring to the compensation given to the farmers. (See Section 6.5)

10. Job Opportunities Created by the Project: The Project’s information booklet mentioned that the Project employed 489,825 Myanmar workers. The statistics look impressive and imply that the Project created many new job opportunities for the citizens of Myanmar. However, when studying the situation on the ground, it transpires that Myanmar citizens were mostly employed in undertaking manual labor such as digging and carrying soil, sand, stones, and cement, working as night watchmen, cleaners, and cooks, etc. in the construction sites. They were hired as temporary daily workers only for the construction period and were laid off after the pipeline construction. The jobs opportunities that have lasted beyond the construction phase of the Project have been largely confined to work as pipeline watch guards and as guards for valve stations. Professional jobs such as driving and maintaining machines, and pipeline engineering have been taken by Chinese nationals. (See Section 6.5)

11. Negligent Excavation Techniques Damaging Farmland: The CNPC-SEAP claimed to be applying a method of pipeline construction termed “excavation and backfilling in layers” but the actual practice on the ground was very different. When the research team interviewed the farmers, they said that the Project used backhoe machines to dig the soil without separating the top soil and sub soil. This caused major disturbance to the soil; resulting in significant reductions in crop yield that still prevail even three years after the completion of pipeline construction. No scientific study on the disturbance of soil properties within ROW has been undertaken since the pipeline construction was completed. (See Section 6.6)

12. Negligence resulting in Damage outside the ROW: There are three types of damage caused to the farmlands outside of ROW during and after the pipeline construction in the mountainous part of Ngaphe Township in particular. The first type of damage concerns the fact that when making the pipeline track on the mountain slope, the Project simply pushed the earth down to the orchards on the lower part of the slope. The second type of damage outside ROW is that when constructing the pipelines on the mountain slopes or hilly grounds, the soil formation was substantially disturbed and the ground on top of the pipeline route was piled up by the project’s laborers and its machines. With Myanmar experiencing heavy rains during the monsoon season, the high ground within the ROW has been substantially eroded, and mud and stones have been displaced to the farmlands on the lower ground. The third type of damage outside ROW has been caused by the pipeline route crossing natural streams and the irrigation water channels, affecting the farmlands that rely on these water sources. (See Section 6-7)

13. Prioritizing the Completion of Project and Using Compensation as a Means to Offset the Damage: (1) CNPC-SEAP focused only on completing the construction of the pipeline on time; (2) the Project did not calculate possible damage outside ROW that might be caused by the pipeline construction nor did it draw up or implement a mitigation plan; (3) the Project did not inform the local communities in advance about possible damage outside ROW; (4) the Project did not consult with the affected farmers regarding appropriate compensation in case of damage occurring outside ROW; (5) the Project did not use the same calculation method to give compensation for the damage within and outside ROW; (6) the Project did not take enough protective measures to guard against soil erosion along the pipeline routes. Taking all these points into account, the quality of EIA and SIA conducted by CNPC-SEAP must be called into question. (See Section 6-7)

14. Lack of a Scientific Study on the Environmental Destructions: The research found that the pipeline construction destroyed the soil quality of farmlands, forests and fresh water resources. Although the Project repaired some of the basic infrastructure that was damaged after the pipeline construction, this was not restored to its original condition. As the natural environment will take many years to recover from the damage caused and the livelihoods of the local farmers are much reliant on the environment, these interrelated impacts need to be studied systematically. If a scientific study on the damage caused in terms of soil quality, fresh water resources, and forests were carried out systematically, this would provide useful lessons for the future development projects. Evidence-based research findings could be used to educate companies, officials and local people and offer a basis for regulations on what to do and what not to do in order to conserve the natural environment. (See Section 6.8)

15. Using Money as a Means to Address Environmental Destruction, rather than Compensatory Offsets: Since the outset of the pipeline construction, the Project should have followed a mitigation plan to reduce the environmental damage caused to the minimum level. In cases where

such damage was unavoidable, the Project should have taken responsibility for providing compensatory offsets for the environment that they destroyed. For example, if a forest was damaged by the Project, the company should have launched a conservation project for a forest elsewhere as a form of compensatory offset, instead of simply giving money to the forestry department. In cases where the farmlands have been damaged by the Project, the company has the responsibility not only for giving compensation for the lost crops, but also repairing the damaged farmlands using machines and equipment until they are restored to a condition in which farmers can grow their crops to the same level of productivity as before. If the Project had followed this approach, it would have generated sustainable benefits for the regions along the pipeline. However, to have undertaken such mitigation measures, the Project would have needed to deploy labor and equipment, and invest sufficient money and time. Providing cash payments offered a short cut means of evading responsibility for remedying the damaging impacts of the pipeline's construction. The company has relied on this approach throughout the course of the Project so far. (See Section 6.8)

16. Problems created by the Disposal of Construction Waste Materials: MCPWC's research found that the Project's biggest waste-related impact was the construction camps that were deserted irresponsibly. The Project mentioned in its information booklet and in the land lease agreements that the Project had the responsibility for cleaning and clearing all of the equipment and materials related to the pipeline construction on the lands that they leased temporarily and they had to restore the ground to the state it was in before. In practice, the Project did not comply with this condition at all. In the construction camp in Kyaukme, for example, the Project irresponsibly dumped bottles that had contained highly toxic chemicals which could have extremely damaging long-term impacts on local water resources and aquatic life. After the completion of the pipeline construction, the Project left construction-related waste scattered across the farmlands adjacent to the pipeline route including stones, cement bags, pieces of metal used for welding etc. Moreover, garbage such as Styrofoam lunch boxes, empty beer bottles, drinking water bottles, plastic bags, etc. were also dumped by the construction workers on the farmlands. Following the Project's construction phase, farmers have had clear the waste and prepare the land so that they can re-cultivate it. In some cases, the construction workers had buried the waste under the farmlands and when the farmers ploughed their fields these waste materials reappeared, disrupting the cultivation process, according to the farmers. (See Section 6.9)

17. CNPC-SEAP's Concern for the Safety of the Pipeline: Regarding the security of the pipelines, CNPC-SEAP has appointed security personnel who are villagers living along the pipeline route and they are responsible for checking whether the concrete blocks marking the pipeline trench and communication poles suffer damage as a result of natural causes or sabotage by local people. In addition, the Chinese staff posted to the pipeline control stations have carried out patrols on a weekly or monthly basis along the pipeline using motor vehicles, according to the pipeline security personnel interviewed by the research team. As shown in Figure 29, CNPC-SEAP also posted concrete warning signs "Pipeline Facilities Protected under Law; Severe Punishment on Pipeline Destruction" along the pipeline route. The warning signs offer evidence that the Project was well aware of the opposition of local communities to the pipeline construction and was worried that they would destroy the pipeline facilities. (See Section 6.10)

18. Local People's Concerns about the Safety of the Pipeline: The pipeline could be susceptible to damage caused by natural disasters as well as by human interventions. CNPC-SEAP could demonstrate its accountability to local people by providing them with information about emergency response plans in the event of accidents affecting the pipeline. However, instead of providing such

useful information, the government and the company have focused on issuing notices about restrictions on local communities which have an intimidating effect. (See Section 6.10)

19. No Direct Assistance Program to the Livelihoods of the Affected Farmers: In order to show that the local population also benefits from the Project, CNPC-SEAP made financial donations to local development activities. According to a company brochure about the Project, CNPC-SEAP undertook field observation in 100 villages along the pipeline and spent USD \$20 million on constructing 45 schools, two orphanage schools, 21 village health clinics, a water tank and pipeline network for the villages in Madaya Island, and electrification in Kyauk Phyu Township. However, there were few assistance programs that directly benefited the affected farmers who lost their farmlands and livelihoods. CNPC-SEAP should undertake the following measures: (1) repair the farmlands damaged by the Project; (2) provide technical assistance to the affected farmers until they can regain the same yield from these farmlands as they experienced before the advent of the Project; and (3) revoke the permanent confiscation of farmlands within the ROW area and return them to the farmers. (See Section 6.10)

Recommendations

Recommendations to the Government of Myanmar

1. The people of Myanmar have been deprived of opportunities for socio-economic development over decades of military dictatorship. If the Thein Sein government had been genuine in its promises to conduct political and economic reforms to remedy this situation, it should have paid attention to ensuring positive changes in the socio-economic situation of the people living in rural areas where foreign investment projects were being implemented. This would have been in line with the “People-centered development” policy that President Thein Sein often spoke of in his public speeches. According to this policy, the local population who are directly affected by foreign investment projects should be those project’s first beneficiaries and they should also be treated as the project’s primary stakeholders. Any foreign investments that are jointly implemented with the government should provide project information to the local people in a transparent manner and should outline a specific program for sharing some of the project’s benefits for the wellbeing of the affected population. Likewise, there should be a problem-solving mechanism involving the government, the company and the local people to discuss and resolve any challenges and difficulties that arise during the implementation of the project. Myanmar-China Oil and Gas Pipeline Project should have adopted these approaches. However, in practice the economic reforms under the leadership of President U Thein Sein one-sidedly focused on benefiting foreign investors. Meanwhile the lives of poor local farmers have become more difficult. **This report recommends that Myanmar’s government should abandon economic policies that neglect the rights and wellbeing of the people.**

2. CNPC-SEAP claim to have used high quality materials in the pipeline construction as well as advanced technologies such as supervisory control and data acquisition (SCADA) systems to monitor the functions of the pipeline 24 hours a day. They claim that the Project would be able to detect even a small irregularity in the functioning of the pipeline and go and fix it immediately. This implies that the safety of the pipeline should not be a concern because the materials and the systems used by the Project met international standards, and there is not risk of any accidental leaks or explosions along the Myanmar-China Pipeline. But if that is really the case, why did CNPC-SEAP permanently confiscate a long strip of land 800 kilometers in length and 30 meters in width which

resembles a demarcation line that cleaves Myanmar in two? In trans-boundary oil and gas pipeline projects in other countries, pipelines also cross forests, mountains, and rivers. But the companies concerned have generally used helicopters when they needed to access and maintain the pipeline, and, in order to reduce impacts on the environment and livelihoods, did not confiscate on a permanent basis the farmlands on which the local population depended. **Therefore, this report recommends that the Myanmar government gives back to the farmers the land that the Project has permanently confiscated from them.**

3. Getting the land survey and measurement process right ahead of the pipeline construction was crucial to the Project's ability to ensure that the affected farmers did not suffer any unfair losses. The Land Record Department (LRD) was the main agency of the Myanmar government responsible for carrying out the task. However, the land record data held by the Township Land Record Department offices (TLRD) are different from the actual land ownership situation on the ground. Therefore, when the TLRD conducted its land measurement survey, it should have done so only in the presence of the owners of the farmlands and the TLRDs should have recorded the results in a specific survey form and given a copy of the document to the farmland owner immediately. Although it would have been easy to carry out this process in a transparent manner, the TLRDs did not do it. This produced conditions in which corrupt government officials manipulated the process for their personal profit. **This malpractice should be investigated and perpetrators of corrupt acts should be prosecuted with the full force of the law.**

4. According to Myanmar's existing laws relating to land and property, there is a clear restriction that prevents a citizen or a citizen-owned entity from permanently transferring farmlands directly to a foreigner or a foreign-owned company. If the Myanmar government needs land to implement a project jointly with foreign investors, they must first acquire the land by providing fair compensation and should lease to the company the land for a set period of time in accordance with the foreign investment law. However, in the case of Myanmar-China Pipeline Project, the government did not follow legal procedures and allowed the China-owned CNPC-SEAP to directly receive, in the form of a permanent transfer, farmlands from the farmers under the rubric "on behalf of MOGE" – the form of words used in the land and crop compensation agreements gathered as evidence by MCPWC. Thus, CNPC-SEAP acquired the right to own the land area used for the pipeline route for at least 50 years, effectively dividing the country into two parts. **This is a serious concern from a national security point of view, and this report recommends that the ultimate ownership of the land within the Right of Way area should be fully retained by the Government of Myanmar.**

5. The Project said that they transparently paid land and crop compensation to affected people and pointed to the fact that they conducted this process via a series of public ceremonies. However, MCPWC's research has uncovered numerous cases of extortion, corruption, and irregularities behind the scenes. True transparency is not about holding a choreographed public ceremony; it is about engaging openly with affected people and treating them with honesty and respect throughout the project's lifetime. Because of the dishonest behaviour of officials in the compensation process, there have been many disputes concerning land and crop compensation in all six townships surveyed. MCPWC's research also found that this derived from entrenched patterns of poor governance in the local administrative structures. **This report recommends that a special investigation committee should be formed to investigate the extortion, corruption and irregularities across the entire compensation process.**

6. Along the pipeline route, the environmental damage caused impacted thousands of acres of farmlands, reserved forests, community forests, animal pastures and water resources. The Project gave compensation to farmers for damage to their farmlands and to the authorities in the township forestry departments or village heads for the damage to reserved and community forests. However, the compensation for the community forests, animal pasture and fallow lands was appropriated by the village heads and MCPWC's research found evidence of widespread corruption associated with these transactions. **Given that these compensation payments are public funds, the research recommends that those who used them for their personal profit should be investigated and punished according to the law.**

7. The Myanmar government should have set up an independent expert group to examine the whole process of the pipeline construction and the question of whether the company complied with internationally accepted environmental standards. Such a group could have helped minimize the impacts on the environmental resources such as land, water and forests as well as the livelihoods of the farmers. Instead of constructing the project with due attention to conservation of the natural environment, the Ministry of Energy, the responsible ministry of the host country, appointed "special officers" who were mostly military personnel and subjected the farmers to intimidation and threats if they opposed the project. Also, farmers suffered from the oppressive behavior of the township authorities who abused their power to intimidate and coerce them during the pipeline construction process. **This report argues that a governance system that respects the will of the people and derives from democratic elections is needed to ensure that foreign investments are fully transparent and accountable.**

Recommendations to CNPC-SEAP

1. Although Myanmar-China Oil and Gas Pipeline Project is comprised of two companies – namely SEAOP and SEAGP – which were formed by the shareholder companies in China, Myanmar, South Korea and India, CNPC-SEAP is the operator of the Project, holding a majority share in both companies, and is responsible for both positive and negative impacts of the Project. CNPC-SEAP must take responsibility for the weaknesses, corruption and irregularities that occurred in the pipeline construction, as it was the company that was responsible for undertaking the necessary due diligence and imposing the requisite safeguards to prevent such problems from occurring. As an international corporation investing in the oil and gas sector, CNPC-SEAP must have studied the political, economic and administrative situations in Myanmar. CNPC-SEAP should have not taken advantage of such weaknesses as the inadequate legal mechanisms, corrupt administrative structures and the innocent mindset of the rural farmers. **This report recommends that CNPC-SEAP should now take on the role of a responsible investor that brings benefits to the people of Myanmar while reaping fair profits from the Project.**

2. At this time Myanmar is undergoing a political transition to democratic system of governance and is trying to establish an administration that respects the will of the people. **This report recommends that foreign investment companies, including CNPC-SEAP, should also change their mindset. They should abandon the idea that if only they can get a business licence from the central government and establish good relations with the regional authorities, they can operate with impunity and ignore the rights of local people.** If CNPC-SEAP or other such investors are unwilling or unable to take on this change in approach, this research suggests that they are increasingly likely to encounter opposition from the local population who are supported by civil society organizations which have been rapidly gaining strength through the democratic transition.

3. The new government that will be formed following the elections held on November 8, 2015 will most likely seek to establish a more transparent and accountable governance system. **Therefore, this report recommends that CNPC-SEAP should get ahead of the game and disclose its EIA and SIA reports to the public to demonstrate the company's commitment to greater transparency before it is forced to do so.** This would be form of enlightened self-interest on the part of the company; generating a 'win-win' outcome that would boost CNPC-SEAP's reputation and benefit the people of Myanmar.

4. **CNPC-SEAP should conduct a post-construction EIA and SIA in order to ascertain the extent of environmental damage caused and implement a remedial plan as a priority.** Doing this would be far more effective in terms of improving the company's image than handing out donations in places that are not directly related to the Project.

5. The Project did not apply international standards when it constructed the pipeline across people's land and the research found that farmlands have been and remain severely damaged as a result. Although the Project gave compensation to the farmers covering a period of five years, the recovery of the soil following the disturbance it has suffered will take significantly longer. **Therefore, the research recommends that the Project should consider giving compensation or providing agricultural assistance to the affected farmers until their farmlands get back to their normal condition and level of productivity.**

6. In international pipeline projects, the oil and gas pipeline companies typically set up a local development fund and establish an implementation body that undertakes social development programs through tripitite cooperation involving the government, the company and local civil society groups. This body implements remedial measures in response to the damage caused along the pipeline and goes about it in a transparent manner. **This report recommends that CNPC-SEAP should similarly implement the remedial measures to restore damaged farmlands, forests and water resources in cooperation with local civil society organizations.**

7. Although CNPC-SEAP made donations in the townships along the pipeline routes to build new schools and clinics, the company did not implement a program that directly supports the livelihoods of the affected farmers. **This report highlights how the most affected farmers are those who owned very small parcels of farmland and stresses that these people are the ones that the Project should pay most attention to when it comes to supporting to local livelihoods.**

CNPC-SEAP and MOGE's Responses to the Research Findings

When conducting the field research work, the research team found that the injustices that the affected farmers underwent during the pipeline construction were much more profound and complex than anticipated. However, despite the depth of data provided by its 968 interviews, MCPWC did not write this study based on the testimony of affected farmers alone; the research team also undertook thorough field observations, collected the data along the pipeline, and analyzed the findings systematically. Also, the team intended to take account of and incorporate the official response of the Project in this report and the research team tried its best to engage with officials from CNPC-SEAP and MOGE. The team explained to them the purpose of the research and shared some key research findings with the concerned officials from both parties. The team tried several times to make contact and waited patiently for formal responses to the questions that this research raised, and to the research findings.

MCPWC tried many times to contact MOGE and the Ministry of Energy, as the shareholder of the Project on the side of Myanmar government to seek their response to the research findings. Although MOGE replied to say that they received the research questions and would answer all of them, the agency did not respond in time before this report went to print. Therefore, this research has not been able to include the official reactions of the government. Likewise, MCPWC tried to contact representatives from CNPC-SEAP to seek an official interview with them for this research, and the research team ultimately had a chance to meet a Chinese staff member and a Myanmar translator from the company's public relations department.

Although MCPWC requested to meet the company representatives at their office for a formal meeting, the Chinese staff member refused this request and insisted on meeting outside the office. He also declined to give his full name and office address and refused to provide any official contact details, including email address, to enable future communication between MCPWC and CNPC-SEAP. He also declined to answer the research questions directly. Though MCPWC tried hard to include the opinions of the government and the company in a fair manner, the latter proved reluctant to cooperate or demonstrate even a minimal degree of openness. This first-hand experience reinforced the conclusion of the research team that the Project's operations in Myanmar are fundamentally lacking in transparency and any real willingness to be accountable to the public at large.

MCPWC did not conduct this research for its own interests. As one of a broad spectrum of civil society organizations in Myanmar, MCPWC believes it has a responsibility to urge the government of Myanmar to be transparent and accountable to the people in all actions, including its facilitation of foreign investments, and to demonstrate a commitment to sharing the benefits of these investments with the people of the country. This research is an attempt to describe the extent to which the public administration system has been corrupted over a period of decades and how much the citizens were repressed under the prevailing system of government. It also demonstrates the extent to which foreign companies investing in the natural resource / extractive industries have been exploiting the country's natural resources and taking advantage of the corrupt governance system without benefiting the people of the country.

Concluding Remarks on Myanmar-China Oil and Gas Pipeline Project

This research has comprehensively studied and described the social impacts on the affected farmers living in the villages along the pipeline route. The research has generated a wide range of findings and insights through field research in one-third of the 21 townships crossed by the pipeline within a timeframe of one year. If MCPWC had been able to conduct this research in all the townships affected, there is no doubt that far more social impacts would have been discovered. In fact, it is essential that this kind of comprehensive social impact analysis for the whole pipeline route be done in the future.

From the beginning of the discussion between Myanmar and China regarding implementation of the Myanmar-China Oil and Gas Pipeline Project through to the completion of the Project, the people of Myanmar had access to very limited information on the Project. Although it was one of the biggest natural resource extraction ventures in the country, President U Thein Sein's administration did not disclose even basic information about Project to ordinary citizens. It is evident that the government did not respect the people's right to know about the affairs of the country. As a result,

foreign investors did not respect the rights of the people either. These realities stand in stark contrast with the policy of “People-centered Development” trumpeted by the government.

Because of the lack of transparency in this very large-scale economic project, there have been a wide range of adverse consequences ensuing, of which pervasive corruption has been arguably the worst. This research uncovered clear evidence of corruption cases at the village and township levels which demonstrates that those involved were serving officials of government departments. The victims in these cases were innocent farmers who had reason to fear them. It is a near certainty that corruption relating to the Project was occurring at the higher levels of the administration also. Myanmar must effectively tackle the deeply rooted culture of corruption in society if the country wants to develop.

With the transition to democracy, Myanmar has begun to change its economic policies and the scope of its commercial relations with the outside world has been expanding as well. Meanwhile, confident that they could reap big profits from natural resource-rich Myanmar within a short time frame, foreign investors have driven a boom in natural resource extraction in the country comparable to a ‘gold rush’. However, farmers who are trapped in their rural village existence know little about the changing economic dimensions of the country. In this context, if the government does not transparently disclose information on major economic development projects and educate the citizens, there will be growing discontent and a backlash against large-scale projects that could lead to social instability and affect the economy.

It is very important that Myanmar’s government has a genuine commitment to developing the country. If the government had had a strategic plan to work for the regional development, it would have provided full information to the local communities and would likely have won their support. If citizens were convinced by the government’s efforts, they would not have rejected them. Although Myanmar could earn a large amount of foreign currency revenue through the implementation of Myanmar-China Oil and Gas Pipeline Project, nobody knows to what extent the government is willing to use the profits of the Project to reinvest in the development of the rural communities along the pipeline route. Meanwhile, the tangible reality with which local people have been confronted has been the accelerating seizure of farmlands which are essential for their survival.

For its part, CNPC-SEAP secured the right to own the land used for the pipeline route for a period of decades by deliberately circumventing the restrictions imposed by Myanmar’s laws. Equally striking is the Myanmar government’s complicity in this chicanery. Although it is understandable that foreign investors need land to invest in Myanmar, the size of land that the Project secured was excessive: an 800-km long land strip that divided the country into two parts. Myanmar farmers have been forced to permanently transfer these lands to CNPC-SEAP, a company from neighboring China; something that, from the point of national security, should not have been permitted. Why could the government of Myanmar not retain ownership of the land on behalf of its citizens, particularly given that this was a joint venture project? China’s efforts to influence Myanmar politically and economically are well known and this report strongly recommends that CNPC-SEAP’s ownership of the land used for the pipeline route be rigorously reviewed in light of the negative national security implications.

In conclusion, as the Project has already been constructed and operated, the best way forward would be for the government of Myanmar and CNPC-SEAP to restore the confiscated lands

to the farmers that owned them and to prove that they are sharing the benefits of the Project with the affected communities by launching local development programs. In this regard, the priority areas that the Project should focus on are, firstly, restoring the damaged farmlands through technical assistance, including provision of mechanized equipment, until the farmers regain the same agricultural yields they enjoyed before the Project started. Moreover, the Project should provide livelihood assistance to the affected farmers and launch a conservation plan for the forests damaged due to the pipeline construction.

Finally, MCPWC as a civil society organization commits to monitor the Project and inform the people whenever any irregular situation occurs along the pipeline, and believes it is the responsibility of the CSO community in Myanmar to do this. Myanmar is now in a transition towards establishment of a democratic society. In this situation, foreign companies which are interested in investing in the natural resource extraction sector should establish relationships with the population based on transparency and respect. The people of Myanmar are the owners of the natural resources of the country and they should be the first to benefit from them.

မြန်မာ-တရုတ် ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်း စီမံကိန်းက
ဒေသခံပြည်သူများ၏ လူမှုစီးပွားဘဝ သက်ရောက်မှုများအပေါ် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊
တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှု၊ ရှိမရှိ ဆန်းစစ်လေ့လာထားသော
သုတေသန အစီရင်ခံစာ

သုတေသန အစီရင်ခံစာ အကျဉ်းချုပ်

စီမံကိန်း ဒီဇိုင်းရေးဆွဲစဉ်ကတည်းက မြန်မာ-တရုတ် ရေနံနှင့်ဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်းစီမံကိန်းသည် ပိုက်လိုင်း တစ်လျှောက် နေထိုင်ကြသော ရပ်ရွာလူထုအပေါ် ကြီးမားသော ထိခိုက်သက်ရောက်မှုများရှိမည်ကို စီမံကိန်း အကောင်အထည်ဖော်သူများ ရှင်းလင်းစွာသိရှိထားပြီး ဖြစ်သင့်သည်။ ဤစီမံကိန်းကို China National Petroleum Corporation ၏ ကုမ္ပဏီခွဲ Southeast Asia Pipeline Co. Ltd. (ဤနေရာမှစ၍ "CNPC-SEAP"¹ ဟု သုံးနှုန်းမည်။) က တာဝန်ယူတည်ဆောက်လည်ပတ်နေခြင်း ဖြစ်သည်။ စီမံကိန်းအကောင် အထည်ဖော်ချိန်သည် တိုင်းပြည်အတွင်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးများစတင်ချိန် ဖြစ်သည်။ သမ္မတဦးသိန်းစိန် အစိုးရအနေဖြင့် ကြွေးကြော် ခဲ့သည့် "ပြည်သူ့ဗဟိုပြု ဖွံ့ဖြိုးရေးမူဝါဒ" အတိုင်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးကို အောက်ခြေထိ ဆောင်ရွက်ကြောင်း ပြသ ရန် အခွင့်အရေး ရှိခဲ့သည်။ သို့သော် စစ်ဗိုလ်ချုပ်ဟောင်းများကြီးစိုးသော အစိုးရသည် ပိုက်လိုင်းစီမံကိန်းကို အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် စစ်အစိုးရလက်ထက် လုပ်နည်းလုပ်ဟန်များအတိုင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၎င်း နည်း လမ်းဟောင်းများမှာ ဒေသခံများကို နိုင်ငံတော်စီမံကိန်းဟုဆိုကာ အာဏာဖြင့် ဖိအားပေးခြင်း၊ စီမံကိန်းဆိုင်ရာ သတင်း အချက်အလက်များကို လုံလောက်စွာ အသိမပေးခြင်း၊ အကျင့်ပျက်လာဒ်စားမှုကြီးစိုးသော ဒေသဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ် ရေးယန္တရားကြောင့်၊ တောင်သူတို့ ၏ဘဝများ ဆင်းရဲဒုက္ခ ပိုမိုရောက်ရှိခြင်း၊ စီမံထားသည့်အတိုင်း စီမံကိန်းကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် CNPC-SEAP ၏အကျိုးစီးပွားကို အာဏာသုံး အကာ အကွယ်ပေးပြီး၊ စီမံကိန်းကြောင့် ၎င်းတို့၏လယ်ယာမြေများ ပျက်စီးမှုအပေါ် ကန့်ကွက်သောနိုင်ငံသားများကို အာဏာသုံး ဖိအားပေးခြင်း တို့ကို တွေ့ရှိရသည်။

CNPC-SEAP သည် မြန်မာအစိုးရနှင့် ပူးပေါင်းအကောင်အထည်ဖော်သော နိုင်ငံတော်စီမံကိန်း ဖြစ်သည်ဟုဆိုကာ ဒေသခံပြည်သူများ၏ အခြေခံအခွင့်အရေးများကို လေးစားအသိအမှတ်ပြုရန် မလိုဟူသည့် ယူဆချက်များဖြင့်၊ ဤစီမံကိန်းကို ၎င်းတို့စိတ်တိုင်းကျဖြစ်မြောက်အောင် အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့သည်ကို တွေ့ရှိရ သည်။ တရုတ်ကုမ္ပဏီတစ်ခုက ထိုကဲ့သို့ ပြုမူဆောင်ရွက်ခြင်းသည် အိမ်ရှင်အစိုးရအနေဖြင့် ထိုအပြုအမူမျိုးကို ခွင့်ပြုထားခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ CNPC-SEAP ၏ အပြုအမူသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရင်းနှီးမြုပ်နှံပါက ပြည်သူတို့၏ အခွင့်အရေးကို ဂရုစိုက်စရာမလိုဟူသည့် မှားယွင်းသော သဘောထားများ နိုင်ငံတကာ ရင်းနှီးမြုပ်နှံသူများအကြား ဖြစ်ပေါ်စေ နိုင်သည်။

ပြည်သူများ၏အခြေခံအခွင့်အရေးများနှင့် ကောင်းကျိုးချမ်းသာကိုအလေးမထားသောရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုကို တာဝန်မဲ့သော ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှု (Irresponsible Investments) အဖြစ်သတ်မှတ် ရမည်ဖြစ်ပြီး၊ အဆိုပါ ရင်းနှီးမြုပ်နှံ မှုများကို မြန်မာအစိုးရ အနေဖြင့် မဖိတ်ခေါ်သင့်ပါ။ နိုဝင်ဘာလ (၈) ရက်နေ့ ရွေးကောက်ပွဲမှတစ်ဆင့် တင်မြောက် မည့် မြန်မာအစိုးရသစ်အနေဖြင့် သယံဇာတထုတ်ယူသည့် စီးပွားရေးကဏ္ဍတွင် သယံဇာတများ တည်ရှိရာဒေသ ၏ဖွံ့ဖြိုးရေးကို ရှေ့ရှုသော် မူဝါဒသစ်များ ပြောင်းလဲချမှတ် ဆောင်ရွက်သင့်သည်။ ထို့အတူ ထိုကဏ္ဍတွင် လက်ရှိ

¹ CNPC-SEAP သည် ဤစီမံကိန်းတွင် အစုရှယ်ယာအများဆုံး ပိုင်ဆိုင်ထားပြီး၊ Southeast Asia Oil Pipeline Co. Ltd. and Southeast Asia Gas Pipeline Co. Ltd. (SEAOP/GP) ဆိုသည့် ညီနောင်ကုမ္ပဏီအသစ် နှစ်ခု ထူထောင် ၍ ဆောင်ရွက်နေခြင်း ဖြစ်သည်။ CNPC-SEAP အသုံးအနှုန်းကို "The Company" နှင့် "The Operator" အဖြစ် တရားဝင်အထောက်အထား စာရွက်စာတမ်းများတွင် ရည်ညွှန်း သုံးစွဲပြီး၊ SEAOP/GP အသုံးအနှုန်းကို ပြည်သူဆက်ဆံရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များတွင် သုံးစွဲလေ့ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ဤသုတေသန အစီရင်ခံစာတွင် CNPC-SEAP ကို မြန်မာ-တရုတ် ပိုက်လိုင်းစီမံကိန်းကြောင့် ဖြစ်ပွားခဲ့သော သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုစီးပွားဘဝ ထိခိုက်နစ်နာမှု များအတွက် တာဝန်ရှိသော ကုမ္ပဏီအဖြစ် ရည်ညွှန်းသုံးနှုန်းပါသည်။ သို့သော် သတင်းအချက်အလက်များကို ကိုးကားရာတွင် လည်းကောင်း၊ ဒေသခံများနှင့် ဆက်ဆံရာတွင်လည်းကောင်း စီမံကိန်းမှ SEAOP/GP ကို သုံးစွဲသည့်အတွက် ဤအစီရင်ခံစာ၏ အချို့ နေရာများတွင် SEAOP/GP ကိုလည်း ရည်ညွှန်းသုံးနှုန်းထားပါသည်။

ဝင်ရောက်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံနေသော ကုမ္ပဏီများ၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုမှတ်တမ်းများကို ဆန်းစစ်လေ့လာ သုံးသပ်မှု ပြုလုပ်ပြီး၊ ကုမ္ပဏီများ၏ အပြုအမူများပြောင်းလဲစေရန် ဆောင်ရွက်သင့်သည်။ ဒေသခံပြည်သူများအပေါ် ထိခိုက် နှစ်နာစေရန် လုပ်ဆောင်သော ကုမ္ပဏီများကို သတိပေးခြင်း၊ အရေးယူခြင်းနှင့် စာချုပ်ဖျက်သိမ်းခြင်းအထိ အဆင့် ဆင့် ဥပဒေပြုငှား အရေးယူဆောင်ရွက်သင့်သည်။

မြန်မာ-တရုတ် ရေနံနှင့်ဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်းတည်ဆောက်ရေး စီမံကိန်းသည် ပိုက်လိုင်းဖြတ်သန်းရာ မြို့နယ်ပေါင်း (၂၁) မြို့နယ်တွင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ပိုက်လိုင်းတစ်လျှောက်နေထိုင်သော ဒေသခံလူ့အဖွဲ့ အစည်းများ၏လူမှုစီးပွားဘဝများအပေါ် အများအပြားထိခိုက်သက်ရောက်မှုရှိခဲ့သည်မှာ သံသယဖြစ်စရာမလိုပါ။ MCPWC သုတေသနအဖွဲ့သည် အဆိုပါမြို့နယ်များထဲမှ မြို့နယ် (၆)မြို့နယ်တွင် သုတေသနပြုလုပ်ခဲ့ရာ စီမံကိန်း စတင်ကတည်းက တောင်သူများ အမှန်တကယ်ကြုံတွေ့ခဲ့ရသော ထိခိုက်နှစ်နာမှုအဖြစ်အပျက် မြောက်များစွာကို ဖော်ထုတ်နိုင်ခဲ့သည်။ တောင်သူပေါင်း (၉၆၈) ဦးနှင့် နာရီပေါင်း (၁၀၀၀) ကျော်ကြာ တွေ့ဆုံမေးမြန်း စုဆောင်း ခဲ့သော အသေးစိတ်အချက်အလက်များကို တစ်ခုချင်း မှတ်တမ်းတင်ရေးသာမည်ဆိုပါက စာမျက်နှာပေါင်း မြောက်များစွာပါဝင်သည့် အလွန်ရှည်လျားသော အစီရင်ခံစာတစ်စောင် ဖြစ်သွားပါလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် ဤ သုတေသန အစီရင်ခံစာသည် အထောက်အထားခိုင်မာသော တွေ့ရှိချက်များကိုသာ စိစစ်ရွေးချယ်၍ ရေးသား ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤအခန်းတွင်း သုတေသနတွေ့ရှိချက်များနှင့် အကြံပြုချက်များကို အကျဉ်းချုပ် ဖော်ပြထား ပါသည်။

သုတေသနတွေ့ရှိချက်များ အကျဉ်းချုပ်

၁။ ဒေသခံပြည်သူများနှင့်ဆက်ဆံရာတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု မရှိခြင်း။ ။ မြန်မာ-တရုတ် ရေနံနှင့်ဓာတ်ငွေ့ ပိုက်လိုင်းစီမံကိန်းကို တိုက်ရိုက်တွေ့ကြုံခံစားခဲ့ရသော တောင်သူများသည် စီမံကိန်းဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ ကိုမဆိုထားနှင့် စီမံကိန်းကို အကောင်အထည်ဖော်သည့် ကုမ္ပဏီများ၏အမည်ကိုပင် ယနေ့အချိန်ထိ ပြည့်စုံ မှန်ကန်စွာ မသိရှိကြပါ။ အကျိုးဆက်အားဖြင့် တောင်သူများသည် စီမံကိန်းကြောင့် ရင်ဆိုင်ရမည့် ထိခိုက်နှစ်နာမှု အတိုင်းအဆကို ကြိုတင်တွက်ဆနိုင်မှု မရှိခဲ့ခြင်းနှင့် ၎င်းတို့၏ ဘဝနေဟန်နှင့် အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း လုပ်ငန်း များအပေါ် စိန်ခေါ်မှုများအတွက် ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားနိုင်မှု မရှိခဲ့ကြပါ။ ကုမ္ပဏီမှဆောင်ရွက်ပေးရမည့် တာဝန် ဝတ္တရားများကို မသိရှိခဲ့ကြသလို၊ ၎င်းတို့၏ အခြေခံအခွင့်အရေးများကို တရားဥပဒေအရ အကာအကွယ်ပေးမှု မရရှိခဲ့ကြပါ။ အဆိုးရွာဆုံးကိစ္စမှာ စီမံကိန်း၏ မြေအသုံးချမှု လုပ်ငန်းစဉ်တွင် တောင်သူများအပေါ် ကျယ်ကျယ် ပြန့်ပြန့်လိမ်ညာခဲ့မှုပင် ဖြစ်သည်။ (အခန်း ၆-၁ ကို လေ့လာပါ။)

၂။ ပိုက်လိုင်းလမ်းကြောင်း (ROW) မြေတိုင်းတာမှု လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုမရှိခြင်း။ ။ ပိုက်လိုင်းလမ်းကြောင်း (ROW) မြေတိုင်းတာမှု လုပ်ငန်းစဉ်ကို မြို့နယ်မြေစာရင်းဌာနများ အနေဖြင့် ရိုးရှင်းပြီး၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိသော အောက်ပါလုပ်ငန်းစဉ် အဆင့်များ ဖြစ်သည့် (၁) တောင်သူရှေ့မှောက်တွင် မြေတိုင်း တာခြင်း၊ (၂) မြေတိုင်းပုံစံတွင် သိမ်းယူမည့်မြေအကျယ်အဝန်း၊ သီးနှံပင် အမျိုးအစား၊ အရေအတွက်ကို မြေရှင်၏ ကျေနပ်သဘောတူညီချက်ဖြင့် ဖြည့်သွင်းခြင်း၊ (၃) မြေရှင်မှ အတည်ပြု လက်မှတ်ထိုးခြင်း၊ (၄) မြေရှင်သိသာ စေရန် မိတ္တူပေးအပ်ခြင်း စသည့်တို့ကို ဆောင်ရွက်ခြင်း မရှိပါ။ တောင်သူအများအပြားသည် ပိုက်လိုင်းလမ်း ကြောင်းအတွက် သိမ်းယူခံရသော မြေအကျယ်အဝန်းကို ယနေ့အချိန်ထိ တိတိကျကျ မသိရှိ ကြပါ။ (အခန်း ၆-၂ ကို လေ့လာပါ။)

၃။ မရိုးသားသော မြေယာသိမ်းဆည်းမှုလုပ်ငန်းစဉ်။ ပိုက်လိုင်းစီမံကိန်းအတွက် လယ်ယာမြေသိမ်းဆည်းရေးအလုပ်အဖွဲ့သည် မြေကို “အပြီးအပိုင်သိမ်းယူမည်” ဟု မြေတိုင်းတာစဉ်က တောင်သူများကို ရှင်းလင်းပြောဆိုခဲ့ခြင်း မရှိပါ။ ထိုသို့ စောစီးစွာ သိရှိသွားပါက တောင်သူများ စီမံကိန်းကို လက်မခံ ငြင်းဆန်ကြမည်ကို စိုးရိမ်းသောကြောင့် ဖြစ်နိုင်သည်။ လယ်ယာမြေသိမ်းဆည်းရေးအဖွဲ့က ပြောဆိုရာတွင် အဓိကအချက်များမှာ (၁) ပိုက်လိုင်းတည်ဆောက်မှုမှာ ၃ နှစ်ခန့် ကြာမြင့်မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ (၂) တည်ဆောက် ဆဲကာလအတွင်း တောင်သူများအနေဖြင့် ပိုက်လိုင်းလမ်းကြောင်းပေါ်တွင် စိုက်ပျိုး၍နိုင်မရကြောင်း၊ (၃) ထို့အတွက် ဆုံးရှုံး နှစ်နာမှုများမရှိရစေရန် လျော်ကြေးပေးမည်ဖြစ်ပြီး၊ (၄) တည်ဆောက်ပြီးစီးပါက ပိုက်လိုင်းပေါ်ကမြေများကို ပြန်လည်စိုက်ပျိုးလို့ရစေရန် မြေညှိပေးမည် ဖြစ်ကြောင်း၊ (၅) တောင်သူများ ၎င်းတို့စိုက်ပျိုးမြေကို ဆုံးရှုံးခြင်းမရှိဘဲ၊ နဂိုအတိုင်း ပြန်လည်စိုက်ပျိုးခွင့် ရရှိမည်ဖြစ်ကြောင်း ရှင်းလင်းပြောဆိုခဲ့သည်။ လက်တွေ့တွင် လယ်ယာမြေများကို အပြီးအပိုင်သိမ်းယူခဲ့သည်။ (အခန်း ၆-၃-၁ ကို လေ့လာပါ။)

၄။ တရုတ်နိုင်ငံပိုင် CNPC-SEAP ကို ပိုက်လိုင်းလမ်းကြောင်း မြေပိုင်ဆိုင်မှု အပြီးအပိုင်လွှဲပြောင်းပေးခြင်း။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ တည်ဆဲဥပဒေများအရ မြန်မာနိုင်ငံပိုက်နက်နယ်မြေအတွင်းရှိ မြေအစိတ်အပိုင်း တစ်လက်ကွေ့သော်မျှ နိုင်ငံခြားသားပိုင် ကုမ္ပဏီတစ်ခုက ပိုင်ဆိုင်ခွင့်မရှိပေ။ သို့မဟုတ် မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးကို နိုင်ငံသားတစ်ဦးထံမှ တိုက်ရိုက် “လွှဲပြောင်းမှု” ကို လက်ခံခွင့်မရှိပါ။ သို့သော် CNPC-SEAP သည် တည်ဆဲဥပဒေများက တားမြစ်ချက်ကို သိရှိပါလျက် ဥပဒေများကို လက်တစ်လုံးခြားကျော်လွန်ရန် “MOGE ကိုယ်စား” ဆိုသည့် စကားရပ်ကို စာချုပ်ထဲတွင် သုံးစွဲလျက် ကျောက်ဖြူ၊ စဉ့်ကိုင်နှင့် ကျောက်မဲမြို့နယ်တို့တွင် တောင်သူများထံမှ လယ်ယာမြေများကို အပြီးအပိုင်း လွှဲပြောင်းရယူမှုကို တိုက်ရိုက်လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ MOGEသည် အစိုးရပိုင် လုပ်ငန်းတစ်ခုသာ ဖြစ်ပြီး၊ တိုင်းပြည်၏ မြေအစိတ်အပိုင်းတစ်ခုကို နိုင်ငံခြားသားပိုင် ကုမ္ပဏီလက်ထဲ “အပြီးအပိုင် လွှဲပြောင်း” ပေးရန် ဥပဒေအရပေးအပ်ထားသည့် အခွင့်အာဏာ မရှိပါ။ (အခန်း ၆-၃-၂ ကို လေ့လာပါ။)

၅။ မြေနှင့်သီးနှံလျော်ကြေးစာချုပ်ပုံစံ နှစ်မျိုးနှင့် အားနည်းချက် (၉) ချက်။ ။ မြေနှင့်သီးနှံလျော်ကြေးစာချုပ်ပုံစံနှစ်မျိုး တွေ့ရှိရသည်။ (၁) နိုင်ငံတော်အဆင့် နှစ်နိုင်ငံ စီးပွားရေး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုစီမံကိန်းကြီး ဖြစ်ပါလျက် စာချုပ်ပုံစံတစ်မျိုးတည်းကို စံနှုန်းထားအသုံးမပြုခဲ့ခြင်း၊ (၂) ဘာသာစကားသုံးစွဲမှုကို စာချုပ်နှစ်မျိုးတွင် ပုံစံတစ်မျိုးထဲ သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ခဲ့မှု မရှိခြင်း၊ (၃) စာချုပ်နှစ်မျိုးတွင် ပါရှိသော အချက်အလက်များ မတူညီခြင်း၊ (၄) ကျောက်မဲ မြို့နယ်မှလွဲ၍ ကျန်မြို့နယ် (၄) ခုတွင် အစိုးရ အခွန်တံဆိပ် ခေါင်းများမပါရှိခြင်း၊ (၅) ချောက်မြို့နယ်မှလွဲ၍ မြန်မာ့ရေနံနှင့်ဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်း၏ အမှတ်တံဆိပ် မပါရှိခြင်း၊ (၆) နိုင်ငံတကာတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံနေသော ကုမ္ပဏီကြီး ဖြစ်ပါလျက် CNPC-SEAP အမှတ်တံဆိပ် မပါရှိခြင်း၊ (၇) မရွှေ့ မပြောင်းနိုင်သောပစ္စည်းများ လွှဲပြောင်းခြင်း စာချုပ်ချုပ် ဆိုရာတွင် စာမျက်နှာတိုင်းတွင် လက်မှတ်ထိုးရသည်မှာ လိုက်နာရမည့်စံနှုန်း ဖြစ်သော်လည်း၊ လွှဲပြောင်းသူနှင့် လက်ခံသူတို့၏ လက်မှတ် သို့မဟုတ် လက်ဗွေနှိပ်ရာကို စာချုပ်၏ နောက်ဖက်ပိုင်း လက်မှတ်ထိုးရမည့်စာမျက်နှာတွင်သာ ထိုးထားသည်ကို တွေ့ရှိရပြီး၊ စာမျက်နှာတိုင်းတွင် မပါရှိခြင်းကြောင့် အကျင့်ပျက်သူတစ်ဦးဦးက ငွေကြေး ကိန်းဂဏန်းများအပါအဝင် စာချုပ်ပါ အရေးကြီးသော အချက်များကို ပြင်ဆင်ရန် အခွင့်အလမ်းပေးသလိုဖြစ်နေခြင်း (၈) အသိသက်သေများမှာ နှစ်ဦးနှစ်ဖက်မှဖြစ်ရမည် ဖြစ်သော်လည်း၊ စာချုပ်တွင် တောင်သူဖက်မှ သက်သေမပါရှိဘဲ အာဏာပိုင်အဆင့်ဆင့်မှသာ သက်သေနေရာတွင် လက်မှတ်ထိုးထားခြင်း။ (၉) ရပ်မိရပ်ဖကို သက်သေအဖြင့် ထည့်သွင်းထားသော်လည်း ၎င်းတို့မှာ ကျေးရွာရာအိမ်မှူးများ ဖြစ်နေပြီး တောင်သူဖက်မှ သက်သေမဟုတ်ခြင်း စသည် တို့ကို တွေ့ရှိရသည်။ (အခန်း ၆-၃-၂ ကို လေ့လာပါ။)

၆။ မြေနှင့်သီးနှံလျော်ကြေးစာချုပ်၏ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုမရှိခြင်းနှင့် ဖတ်ရှုခွင့်မရဘဲ လက်မှတ်ထိုးခဲ့ရခြင်း။ ။ စာချုပ်ချုပ်ဆိုရာတွင် (၁) စာချုပ်ကို တစ်ဖက်သတ်ရေးသားခဲ့ပြီး တောင်သူများကို လေ့လာခွင့်၊ ဆွေးနွေးခွင့်၊ ညှိနှိုင်းခွင့်မပေးခဲ့ခြင်း၊ (၂) စာချုပ်ကို လက်မှတ်ထိုးချိန်တွင် စာချုပ်၏အရေးအကြီးဆုံး အချက်အလက်များ ပါဝင်သော ရှေ့ပိုင်းစာမျက်နှာများကို လှန်ထားပြီး၊ လက်မှတ်ထိုးရမည့်စာမျက်နှာတွင် တောင်သူတစ်ဦးချင်းစီကို ခေါ်ယူ၍ “လွှဲပြောင်းသူ” နေရာတွင် လက်မှတ်ထိုးခဲ့ခြင်း၊ (၃) စာချုပ်တွင်ရေးသားထားသော ကတိခံဝန်ချက် အမျိုးမျိုး ကို တောင်သူများ ဖတ်ရှုရခြင်းမရှိပဲ လက်မှတ်ထိုးခဲ့ခြင်း၊ (၄) စာချုပ်မိတ္တူကို မြို့နယ်လုံးကျွတ် မရရှိသော တောင်သူများရှိနေခြင်း၊ (၅) စာချုပ်နှင့် ဆက်စပ်အထောက်အထားများ မိတ္တူမရရှိသဖြင့် မြေအမျိုးအစား သတ်မှတ်ချက်နှင့် မြေတန်ဖိုးများ၊ သီးနှံအမျိုး အစားအလိုက် တန်ဖိုးများနှင့် တွက်ချက်ပုံ နည်းလမ်းများကို ကွဲကွဲ ပြားပြား မသိရှိရခြင်း၊ (၆) စာချုပ်ထဲတွင် ရေးသားထားသော လျော်ကြေးငွေပမာဏနှင့် လျော်ကြေးငွေထုပ် ပေါ်တွင် ရေးထားသောလျော်ကြေးငွေပမာဏ တူညီမှုရှိမရှိကို တောင်သူများ ယနေ့အချိန်ထိ တူညီမှုရှိမရှိ မသိခြင်း၊ (၇) စာချုပ်ကို သေချာစွာဖတ်ရှုရန် အခွင့်အရေးရှိကြောင်း မသိရှိခြင်း၊ ဖတ်ရှုခွင့်ပေးရန် မတောင်းဆိုခဲ့ခြင်း၊ တောင်းဆိုခဲ့သည့် အနည်းငယ်ရှိသော်လည်း အချိန်မရဟုဆိုကာ ဖတ်ရှုခွင့်မပေးခြင်း စသည့် အကြောင်းများကြောင့် စာချုပ်တွင် လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ပေမယ့် စာချုပ်၏ခေါင်းစဉ်ကိုပင် မဖတ်ရှု၊ မသိရှိကြသော တောင်သူအများ အပြားရှိသည်။ (အခန်း ၆-၃-၃ ကို လေ့လာပါ။)

၇။ တောင်သူများ၏ စီမံကိန်းအပေါ် မကျေနပ်ချက်များ။ ။ (၁) မြေနှင့်သီးနှံလျော်ကြေးစာချုပ်ကို လက်မှတ် ထိုးပြီး လျော်ကြေးငွေထုတ်ယူချိန်မှ လယ်ယာမြေများကို အပြီးအပိုင်းသိမ်းဆည်းသွားကြောင်း သိရှိကြရချိန်တွင် သူတို့ အလိမ်ခံလိုက်ရပြီဟူသော ခံစားချက်ကို အများဆုံးပြောဆိုခြင်း၊ (၂) ၎င်းတို့၏လယ်ယာမြေများကို “တရုတ် ပိုင်သွားပြီ” ဟု ဒေသအာဏာပိုင်တစ်ချို့က ROW ပေါ်က သိမ်းဆည်းခံမြေများနှင့်ပတ်သက်၍ ရည်ညွှန်းပြောဆို ကြသည့်အခါ ထိုအသုံးအနှုန်းအပေါ် မခံစားနိုင်ဖြစ်ရခြင်း၊ (၃) လျော်ကြေးငွေကို သုံးစွဲပါက တစ်ခဏသာခံပြီး၊ လယ်ယာမြေ ဆိုသည် မှာ သားစဉ်မြေးဆက် လုပ်ကိုင်စားသောက်နိုင်၍ ငွေကိုမလို မြေကိုသာအလိုရှိကြခြင်း၊ (၄) ကျေးလက်နေ လယ်သမားမိသားစုများတွင် သားသမီးများ မင်္ဂလာဆောင်သည့်အခါ တစ်အိုးတစ်အိမ် ထူထောင် နိုင်ရန် မိသားစုက အမွေအဖြစ် ၎င်းတို့ပိုင်ဆိုင်ထားသော လယ်ယာမြေထဲမှာခွဲပေးလေ့ရှိရာ သားသမီးများကို အမွေပေးစရာမရှိတော့ဘူးဟု ပြောဆိုကြခြင်း၊ (၅) မြေကို အမြဲသိမ်းဆည်းလိုက်ခြင်းကြောင့် မြေယာမဲ့ဖြစ်သွား သော တောင်သူငယ်များ ဒုက္ခရောက်ကြရ၍ မကျေနပ်ဖြစ်ခြင်း၊ (၆) ပိုက်လိုင်းက တောင်သူများ တစ်ဆက် တည်းပိုင်သော မြေယာများကို အပိုင်းပိုင်းဖြတ်စေရန် ခွဲခြမ်းလိုက်ပြီး၊ ပိုက်လိုင်းလမ်းကြောင်းပေါ်ရှိ လယ်မြေများမှာ လည်း ပျက်စီးသွားခဲ့ခြင်း၊ (၇) ကျန်ရစ်ခဲ့သော မြေအပိုင်းအစ အနည်းငယ်ပေါ်တွင် မိသားစုဝမ်းစာအတွက်ပင် မရတော့သဖြင့် စိတ်ဓာတ်ကျကာ စိုက်ပျိုးရန်ပင် ခက်ခဲခြင်း၊ (၈) မြေကွက်သည် အပိုင်းအစဖြစ်သွားသဖြင့် မြေ တန်ဖိုးကျဆင်းပြီး၊ ရောင်းမည်ဆိုပါက ပိုက်လိုင်း ဖြတ်သန်းခံထားရသည်ဟုဆိုကာ ဝယ်ယူချင်သူမရှိခြင်း၊ (၉) မြေတန်ဖိုးကျဆင်းမှုကို သွယ်ဝိုက်ထိခိုက်နှစ်နာမှုအဖြစ် တွေ့ရှိရသော်လည်း ပိုက်လိုင်းစီမံကိန်းက သူတို့နှင့် မဆိုင်သလို လှစ်လျူရှုထားခဲ့ခြင်း စသည်တို့ကြောင့် ရရှိသည့် လျော်ကြေးထက် ဆုံးရှုံးမှုပိုမိုများကြောင်း ရှင်းပြကြ သည်။ ထို့ကြောင့် ရေနံနှင့်ဓာတ်ငွေ့ ပိုက်လိုင်းစီမံကိန်းကြောင့် တန်ဖိုးပမာဏကြီးမားသော သွယ်ဝိုက် ဆုံးရှုံးနှစ်နာ မှုများရှိခဲ့သည်ကို လေ့လာတွေ့ရှိခဲ့သည်။ (အခန်း ၆-၄ ကို လေ့လာပါ။)

၈။ ဒေသဆိုင်ရာအာဏာပိုင်များ အကျင့်ပျက်ချစားမှုများနှင့် လျော်ကြေးငွေများထဲမှ ဖြတ်တောက်ရ ယူခြင်း။ ။ ဤသုတေသနအဖွဲ့သည် ဒေသဆိုင်ရာအာဏာပိုင်များ၏ အကျင့်ပျက်ချစားမှုနှင့် တောင်သူများ၏ လျော်ကြေးငွေများထဲမှ ငွေကြေးဖြတ်တောက်ခြင်း၊ တောင်းခံခြင်း ဖြစ်ရပ်ပေါင်း (၁၀၂) ကို ဖော်ထုတ်နိုင်ခဲ့ပြီး စုစုပေါင်းတန်ဖိုး (၉၂,၇၉၈,၀၀၀ ကျပ်) ရှိသည်။ အကြောက်တရားကြောင့် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်းမရှိသော တောင်သူ အများ အပြားရှိခြင်းကြောင့် အဆိုပါကိန်းဂဏန်းမှာ ရေပြင်ပေါ် ပေါ်နေသော ရေခဲဆိုင်ကြီး၏သေးငယ်သော

ထိပ်ပိုင်းမျှသာဖြစ်သည်။ အဆိုပါ အကျင့်ပျက်ဖြစ်စဉ်များ၏ အကြောင်းရင်းများမှာ (၁) လျော်ကြေးငွေ ပိုမိုရရှိအောင် လုပ် ပေးထားခြင်း၊ သို့မဟုတ် သိမ်းဆည်းခြင်းအကျယ်အဝန်းကို ဒဿမ ပိုမိုတွက်ချက်ထားခြင်းကြောင့်ဟု ဆိုကာ လျော်ကြေးရရှိမှု ပမာဏအပေါ် မူတည်၍ ကျပ်ငွေ သောင်းဂဏန်းမှ သိန်းဂဏန်းထိ တောင်းခံခြင်းကို တွေ့ရှိရ သည်။ အဆိုပါဖြစ်စဉ်သည် မြေပိုင်ဆိုင်မှု အထောက်အထား မပြနိုင်သော လယ်ယာမြေများတွင် အများဆုံးတွေ့ရ ပြီး၊ အထူးသဖြင့် မြေစာရင်းဌာနမှ အကျင့်ပျက်ဝန်ထမ်းများက ထိုအားနည်းချက်ကို အသုံးပြု၍ ကိုယ်ကျိုးရှာခြင်း ဖြစ်သည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ၎င်းတို့က တောင်သူနှင့်ညှိနှိုင်းပြီး လုပ်ဆောင်ကြသလို၊ တွေ့ရှိခဲ့သော ဖြစ်ရပ်အများစုတွင် တောင်သူက လျော်ကြေးမရရှိဘဲ၊ ကျေးရွာတွင်မရှိသော သူတစ်ဦး၏အမည်ကို ထည့်သွင်းကာ လျော်ကြေးငွေများ ကို ထုတ်ယူခဲ့ကြသည်။ (၂) တိရိစ္ဆာန် စားကျက်မြေ၊ မြေလွတ်များကို ပိုက်လိုင်းဖြတ်သန်းသည့်အခါ မြန်မာနိုင်ငံ ၏ တည်ဆဲဥပဒေများအရ ထိုမြေများကို တောင်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်က ပိုင်ဆိုင်ခွင့် မရှိသောကြောင့် အကျင့် ပျက်ဝန်ထမ်းများက ထိုမြေများကို သီးနှံစိုက်ပျိုးမြေအဖြစ် ပြောင်းလဲ၍ တစ်ဦးတစ်ယောက် အမည်ဖြင့် စာရင်း သွင်းပြီး ရရှိသည့်လျော်ကြေးငွေထဲမှ သိန်းဂဏန်းမှ သန်းဂဏန်းအထိ အချိုးကျခွဲယူကြသည်။ (၃) လျော်ကြေးငွေ ထုတ်ပေးရေးအဖွဲ့ကို ညှဉ်းစားရိတ်အဖြစ် လျော်ကြေးငွေထဲမှာ ရာခိုင်နှုန်းသတ်မှတ်၍ (ဥပမာ - ကျောက်ပန်း တောင်းမြို့နယ်တွင် ၂ ရာခိုင်နှုန်း) ဖြတ်တောက်ခြင်း၊ (၄) ဖောင်းပွသော မြန်မာကျပ်ငွေများကြောင့် လျော်ကြေး ငွေထုပ် ကြီးကြီးရရှိသော တောင်သူသည် လျော်ကြေးပေးသည့်နေရာတွင် မရေတွက်နိုင်ပဲ အိမ်ရောက်မှ ရေတွက် ရာတွင် လျော်ကြေးငွေများ လျော့နေခြင်း၊ (၅) စာသင်ကျောင်းရံပုံငွေ၊ ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူးရုံးရံပုံငွေ၊ ကျေးရွာ ဖွံ့ဖြိုးရေးရံပုံငွေဟုဆိုကာ ကောက်ခံခြင်း၊ (၆) လျော်ကြေးထုတ်ပေးချိန်တွင် လိုက်ပါဆောင်ရွက်ခဲ့ရ၍ဟုဆိုကာ ကျေးရွာ အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာပိုင်များက ခရီးစားရိတ်၊ ဓာတ်ဆီဖိုး၊ ထမင်းဖိုး၊ လက်မှတ်ထိုး ပေးခ၊ ပင်ပန်းခ စသဖြင့် တောင်းခံ ခြင်းတို့ကို လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။ (အခန်း ၆-၄-၁ ကို လေ့လာပါ။)

၉။ **မြေသယံဇာတကို ဖျက်စီးပြီးမှ တည်ဆောက်နိုင်သော ပိုက်လိုင်းစီမံကိန်း။** ။ ပိုက်လိုင်းစီမံကိန်း၏ အခြေခံအဆောက်အအုံတည်ဆောက်မှုမှာ အလွန်ကြီးမားပြီး စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်ရာ ဒေသတစ်လျှောက် လူ့အဖွဲ့အစည်းများ၏ အခြေတကျတည်ရှိနေသော အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းများကို ပထမဆုံး ဖျက်ဆီးပြီး မှ တည်ဆောက်နိုင်သည်။ စိုက်ပျိုးရေးကို အဓိကမှီခိုအားထားသောနိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံတွင် တောင်သူများ၏ စားဝတ် နေရေးနှင့် ဘဝရပ်တည်ရေးအတွက် အားထားရာဖြစ်သည့် စိုက်ပျိုးမြေများကိုဖျက်စီးပြီးမှ ရေနံနှင့်ဓာတ်ငွေ့ ပိုက်လိုင်းများကို တည် ဆောက်ခဲ့ကြသည်။ ပိုက်လိုင်းစီမံကိန်းကို အကောင်အထည်ဖော်သော မြန်မာအစိုးရနှင့် CNPC-SEAP တို့သည် စီမံကိန်း ၏အကျိုးကျေးဇူးကိုသာ တွင်တွင်ပြောကြသော်လည်း၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် အပျက်အစီးများနှင့် လူမှုစီးပွားဘဝ ထိခိုက်နစ်နာမှုများကိုမူ ဖုံးကွယ်ထားကြသည်။ ၎င်းတို့ဖျက်စီးခဲ့သော လယ်ယာ မြေများအတွက် ဒေသခံတောင်သူများကို လျော်ကြေးအဖိုးအခပေးခြင်းဖြင့် ၎င်းတို့၏ လုပ်ရပ်များအပေါ် တရား မျှတမှုကိုလည်း ရှာဖွေခဲ့ကြသည်။ (အခန်း ၆-၅ ကို လေ့လာပါ။)

၁၀။ **ပိုက်လိုင်းစီမံကိန်းမှ အလုပ်အကိုင်သစ် ဖန်တီးပေးမှုအခြေအနေ။** ။ ပိုက်လိုင်းစီမံကိန်းက မြန်မာအလုပ်သမားပေါင်း (၄၈၉,၈၂၅) ဦးကို ခန့်အပ်အသုံးပြုခဲ့ကြောင်း ကုမ္ပဏီ၏ လက်ကမ်းစာစောင်တွင် ဖော်ပြထားသည်။ ထိုကိန်းဂဏန်းအကြည့်လျှင် စီမံကိန်းက မြန်မာနိုင်ငံသားများအတွက် အလုပ်အကိုင်သစ်များ ဖန်တီးပေးနိုင်မှုမှာ အားရစရာကောင်းလှပေသည်။ သို့သော် မြေပြင်က အခြေအနေမှန်ကို အနီးကပ် လေ့လာကြည့် သည့်အခါ မြန်မာအလုပ်သမားများရရှိသော အလုပ်အကိုင်များမှာ ပိုက်လိုင်းတည်ဆောက်စဉ်အတွင်း အလုပ်ကြမ်း များဖြစ်သည့် မြေကျင်းတူးခြင်း၊ မြေကြီး၊ သဲ၊ ကျောက်၊ ဘီလပ်မြေ သယ် ခြင်း၊ ညစောင့်၊ သန့်ရှင်းရေး၊ ထမင်းချက်၊ ပန်းရံ စသည့် အလုပ်များသာဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့ကို နေစားအလုပ်သမားအဖြစ် ယာယီငှားရမ်းပြီး၊ ပိုက်လိုင်းတည် ဆောက်ပြီးနောက်ပိုင်း အလုပ်သမားအများစု အလုပ်မရှိကြတော့ဘဲ၊ ပိုက်လိုင်းလုံခြုံရေးအစောင့်နှင့် ပိုက်လိုင်း ထိန်းချုပ်ရေးစခန်းများတွင် စခန်းစောင့်အလုပ်များသာ ရရှိကြသည်။ စီမံကိန်းတွင် အတတ်ပညာတစ်ခုခုဖြင့်

ဆောင်ရွက်ရပြီး လုပ်ခလစာကောင်းမွန်သော အလုပ်များ ဖြစ်သည့် စက်ယန္တရားကြီးများ မောင်းနှင်ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ အင်ဂျင်နီယာလုပ်ငန်းများကို တရုတ် ကုမ္ပဏီက တရုတ်နိုင်ငံသားများကိုသာ ခန့်အပ်သည်။ (အခန်း ၆-၅ ကို လေ့လာပါ။)

၁၁။ ပိုက်လိုင်းလမ်းကြောင်း တူးဖော်မှုနည်းစနစ်ကို လစ်လျူရှုခဲ့၍ လယ်ယာမြေများပျက်စီးခြင်း။ ။ ပိုက်လိုင်း တည်ဆောက်ရာတွင် "Excavation and Backfilling in Layers" နည်းစနစ်ကို အသုံးပြုပါသည်ဟု CNPC-SEAP မှ ပြောဆိုနေခြင်းသည် လက်တွေ့ လုပ်ဆောင်ချက်နှင့် လုံးလုံးလျားလျား ကွဲလွဲနေကြောင်း ထင်ရှားသည်။ တောင်သူများကို မေးမြန်ရာတွင်လည်း ပိုက်လိုင်း မြှုပ်ရန်အတွက် မြေတူးသည့်အခါ အပေါ်ယံမြေဆီလွှာများကို ဖယ်ရှားခြင်းမရှိပဲ မြေတူးစက်ကြီးများဖြင့် ကြုံသလိုတူး သွားခဲ့သည့်အတွက် မြေဆီလွှာများ ပျက်စီးပြီး ပိုက်လိုင်းမြှုပ်ပြီးနောက် (၃) နှစ်ကြာသည်အထိ ပြန်လည်ကောင်းမွန် လာခြင်းမရှိကြောင်း ROW ပေါ်တွင် ပြန်လည်စိုက်ပျိုးကြည့်သော တောင်သူများ၏ပြောပြချက်အရ သိရှိရသည်။ ပိုက်လိုင်းလမ်းကြောင်းပေါ်ရှိမြေများ မြေဆီလွှာပျက်စီးခြင်း၊ မြေအရည်အသွေး ကျဆင်းခြင်း နှင့်ပတ်သက်၍ မြေဆီလွှာနမူနာများရယူပြီး သိပ္ပံနည်းကျ သုတေသနလေ့လာမှုများကို ပိုက်လိုင်းတည်ဆောက်ပြီးနောက် လုပ်ဆောင်ခဲ့ သည်ဟု မကြားသိရပါ။ (အခန်း ၆-၆ ကို လေ့လာပါ။)

၁၂။ စီမံကိန်းပြင်ပ လယ်ယာမြေများ ပျက်စီးမှုအပေါ် အလေးထားမှုမရှိခြင်း။ ။ ကုန်းမြင့် တောင်တန်းများ တွင် ပိုက်လိုင်းဖောက်လုပ်စဉ်နှင့် ဖောက်လုပ်ပြီးနောက်ပိုင်း မိတာ (၃၀) ပြင်ပရှိ စိုက်ပျိုးမြေများကို ထိခိုက်ပျက်စီးမှု (၃) မျိုးရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ ပထမတစ်မျိုးမှာ တောင်ပေါ်ဒေသတွင် ပိုက်လိုင်းဖောက်စဉ်က တောင်စောင်းများကို ပိုက်လိုင်းလမ်းကြောင်း ဖော်ထုတ်ရာမှ ထွက်ရှိလာသောမြေစာများကို တောင်၏အောက်ဖက် ဆင်ခြေလျော်ရှိ တောင်သူတွေ၏ စိုက်ခင်းများထဲ မြေကော်စက်ကြီးများဖြင့် ထိုးချခဲ့သည်။ ဒုတိယအမျိုးအစားမှာ တောင်တန်းကုန်းမြင့်ပိုင်းတွင် ဖောက်လုပ်ခဲ့သော ပိုက်လိုင်း၏ ROW အတွင်း မြေသားသည် မူလခိုင်မြဲသည့်အခြေအနေ ပျက်ယွင်းပြီး ဖို့မြေအဖြစ် ပြောင်းလဲသွားခြင်းကြောင့် မုတ်သုန်မိုးများပြားသော မြန်မာနိုင်ငံ၏ မိုးရာသီတွင် မိုးရေတိုက်စားခြင်းကြောင့် ပိုက်လိုင်း အောက်ဖက်ရှိ လယ်ယာမြေများထဲသို့ ရွံ့နွံကျောက်ခဲများ ဖုံးလွှမ်း၍ ပျက်စီးမှု ဖြစ်သည်။ တတိယပျက်စီးမှုမှာ ပိုက်လိုင်းလမ်းကြောင်းဖောက်လုပ်စဉ် စိုက်ပျိုးမြေများအတွက် အဓိကအားထားရသော ရေအရင်းအမြစ် လမ်းကြောင်းများကို ဖျက်စီးလိုက်သဖြင့် လယ်ယာမြေများ ရေမရရှိတော့ပဲ စိုက်ပျိုးလို့မရ ဖြစ်ခဲ့သည်။ (အခန်း ၆-၇ ကို လေ့လာပါ။)

၁၃။ စီမံကိန်းပြီးစီးမှုကိုသာ အလေးထားပြီး ပျက်စီးမှုများကို လျော်ကြေးပေးဖြေရှင်းခြင်း။ ။ (၁) ပိုက်လိုင်း တည်ဆောက်မှုလုပ်ငန်းများ အောင်မြင်ပြီးစီးရေးကိုသာ အဓိကထားဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်း၊ (၂) တည်ဆောက်ရေး လုပ်ငန်းများကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သော စီမံကိန်းပြင်ပ ပျက်စီးမှုများကို စနစ်တကျလေ့လာတွက်ချက်၍၊ ပျက်စီးမှု လျော့နည်းစေမည့် အစီအမံများကြိုတင်ပြင်ဆင် လုပ်ဆောင်ထားမှုမရှိခြင်း၊ (၃) ROW ပြင်ပမှ ထိခိုက်နိုင်ခြေရှိသော နေရာများတွင် ဒေသခံတောင်သူများကို ကြိုတင်အသိပေးမှုမရှိခြင်း၊ (၄) ထိခိုက်မှုရှိလာပါက လျော်ကြေးပေးမည့်စနစ်ကို တောင်သူများအားကြိုတင်ညှိနှိုင်းခဲ့ခြင်း မရှိခြင်း၊ (၅) ROW ပြင်ပထိခိုက်မှုများအတွက် လျော်ကြေးပေးသော်လည်း ROW အတွင်းလျော်ကြေးပေးမှုအတိုင်း မတွက်ချက်ခြင်း၊ (၆) ပိုက်လိုင်းမြှုပ်ပြီးနောက် ROW ပေါ်က မြေသားများပြိုကျ ပျက်စီးမှုမရှိစေရန် ကာကွယ်သည့်အစီအမံများ အလုံအလောက် မလုပ်ဆောင်ခြင်း စသည် တို့ကို တွေ့ရှိရသည်။ (အခန်း ၆-၇ ကို လေ့လာပါ။)

၁၄။ သိပ္ပံနည်းကျသုတေသနပြုခြင်းမရှိသောသဘာဝအရင်းအမြစ်များပျက်စီးမှု။ ။ ပိုက်လိုင်းတည်ဆောက်မှု တွင် ပိုက်လိုင်းဖြတ်သန်းရာ လမ်းကြောင်းတစ်လျှောက် စိုက်ပျိုးမြေများ၏ မြေဆီလွှာများကို ပျက်စီးစေခြင်း။

သစ်တောများ ပျက်စီးခြင်း၊ ရေအရင်းအမြစ်များပျက်စီးခြင်းတို့ကို တွေ့ရှိရသည်။ အများပြည်သူအားထားရာ အခြေခံအဆောက်အအုံများ ထိခိုက်ပျက်စီးမှုကို စီမံကိန်းမှ ပြန်လည်ပြင်ဆင်ပေးမှု တစ်ချို့ရှိသော်လည်း မူလ အတိုင်း ပြန်၍ကောင်းမွန်လာခြင်း မရှိပါ။ ပျက်စီးသွားသော သဘာဝအရင်းအမြစ်များ မူလအခြေအနေသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိရန် နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာတတ်ပြီး ဒေသခံပြည်သူများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းများ က သဘာဝအရင်းအမြစ်များအပေါ် အဓိက မှီခိုအားထားရခြင်းကြောင့် ကွင်းဆက်ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုများကို စနစ် တကျ ဖော်ထုတ်လေ့လာဖို့ လိုအပ်သည်။ အကယ်၍ မြေဆီလွှာပျက်စီးမှု၊ ရေအရင်းအမြစ်များပျက်စီးမှုနှင့် သစ်တောပျက်စီးမှုများကို သိပ္ပံနည်းကျ စနစ်တကျ သုတေသနပြုနိုင်မည်ဆိုလျှင် တိုင်းပြည်၌ အနာဂတ်ကာလ တွင် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မည့် ဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံကိန်းများအတွက် သင်ခန်းစာယူနိုင်သလို၊ ခိုင်မာသော သုတေသနအချက်အလက်များကြောင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် မပျက်စီးစေရန် ဆောင်ရွက်သင့်သော အရာများနှင့် ရှောင်ရှားသင့်သောအရာများကို ပညာပေးခြင်း၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ ချမှတ်ခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်နိုင်မည် ဖြစ်သည်။ (အခန်း ၆-၈ ကို လေ့လာပါ။)

၁၅။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ပျက်စီးမှုကို အစားထိုးပျိုးထောင်ပေးခြင်းထက် ငွေကြေးဖြင့် ဖြေရှင်းခြင်း။ ။ စီမံကိန်း စတင်အကောင်အထည်ဖော်ချိန်ကတည်းက ပျက်စီးမှုများ အနည်းဆုံးဖြစ်စေရန် အစီအမံများ ချမှတ် ဆောင်ရွက် သင့်သည်။ ရှောင်လွှဲမရ၍ ပျက်စီးသွားသော သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အတွက်လည်း လျော်ကြေးအဖြစ် အစားထိုး ပြုစုပျိုးထောင်ပေးခြင်း (Compensatory Offsets)၊ ပျက်စီးသွားသော လယ်ယာမြေများအတွက် လျော်ကြေးပေး သည့်အပြင် စက်ယန္တရားများအသုံးပြုပြီး ပြန်လည်စိုက်ပျိုးနိုင်သည်အထိ ပြင်ဆင်ပေးခြင်းသည် ကုမ္ပဏီဖက်က တာဝန် ယူမှုတာဝန်ခံမှုကိုပြသသည့် နည်းလမ်းကောင်း ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် ပိုက်လိုင်းတစ်လျှောက်ဒေသများအတွက် ရေရှည်အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေမည်။ သို့သော် ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရန် လူနှင့်စက် ယန္တရားများ အသုံးပြုရန် လိုအပ်ခြင်း၊ လုံလောက်သောဘဏ္ဍာငွေ ထောက်ပံ့ရခြင်း၊ အချိန်ပေးရခြင်း စသည့် တို့ကြောင့် လျော်ကြေးငွေပေး လိုက်ခြင်းသည် စီမံကိန်းနှင့်ဆက်နွယ်သော နောက်ဆက်တွဲဆိုးကျိုးများအပေါ် တာဝန်ယူခြင်းမှ ရှောင်လွှဲနိုင်သည့် အလွယ်ကူဆုံးနည်းလမ်းဖြစ်သည်။ (အခန်း ၆-၈ ကို လေ့လာပါ။)

၁၆။ တည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းခွင်မှ စွန့်ပစ်ပျက်စီးများ ပြဿနာ။ ။ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများထဲတွင် ထုထည်ကြီးကြီးမားမားဖြင့် တာဝန်ခံစွန့်ပစ်ခဲ့သည့် အရာများမှာ ပိုက်လိုင်းတည်ဆောက်ရေး အလုပ်စခန်းများ ဖြစ်သည်။ အဆိုပါ နေရာများကို စီမံကိန်းမှ ယာယီငှားရမ်းသုံးစွဲခဲ့ပြီး၊ စီမံကိန်းပြီးစီးပါက မြေနေရာကို မူလအတိုင်း ပြန်လည်ပြင်ဆင်ပေးခြင်းနှင့် စီမံကိန်းနှင့် ဆက်စပ်ပစ္စည်းများ အားလုံးကို တစ်ခုမကျန် ပြန်လည်ယူဆောင်သွားရ မည်ဖြစ်ပြီး မြေပြင်ကိုလည်း မူလအတိုင်း ပြန်လည်ပြင်ဆင်ပေးရမည်ဟု မြေငှားရမ်းစာချုပ်တွင်ရေး၊ စီမံကိန်းမှ ထုတ်ပေးသော လက်ကမ်းစာစောင်တွင်ပါ ဖော်ပြထားသော်လည်း၊ လက်တွေ့တွင် ထိုကဲ့သို့ ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းမရှိပါ။ ကျောက်မဲမြို့ရှိ အလုပ်စခန်းထဲတွင် ရေအရင်းအမြစ်ကို ကာလကြာရှည် အဆိပ်သင့်နိုင်ပြီး၊ ရေသတ္တဝါများကို သေကြေပျက်စီးနိုင်သော ပိုက်လိုင်းဆက်ရာတွင် အသုံးပြုသည့် ဓာတုဗေဒဆေးပူးများကို စည်းကမ်းမဲ့စွန့်ပစ်ခဲ့သည်။ ထို့အပြင် တည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်း ပြီးစီးသွားသည့်အခါ လုပ်ငန်းခွင်မှ ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းသုံး ပစ္စည်းများ ဖြစ်သည့် ဘီလပ်မြေအိတ်ခွံများ၊ ဂဟေချောင်းအတိုအစများ၊ ကျောက်ပုံများ၊ သံတိုသံစများကို စနစ်တကျ ရှင်းလင်းသွားမှုမရှိပဲ ပိုက်လိုင်းအနီး ဝန်းကျင်ရှိ လယ်ယာမြေများထဲတွင် စွန့်ပစ်ခဲ့ကြသည်ဟု ပြောပြကြသည်။ ထို့အပြင် ဆောက်လုပ်ရေးဝန်ထမ်းများ စွန့်ပစ်သောပစ္စည်းများ (ဥပမာ ဖော့ထမင်းဘူးခွံများ၊ ဘီယာပူး ခွံများ၊ ရေသန့်ပူးခွံများ၊ ပလပ်စတစ် အိတ်များ) ကိုလည်း လယ်ယာမြေများထဲ စွန့်ပစ်ထားခဲ့သည်ဟု တောင်သူများက ပြောပြကြသည်။ စီမံကိန်းအပြီးတွင် ဒေသခံတောင်သူများသည် လယ်ယာမြေများကို ပြန်လည်ထွန်ယက် စိုက်ပျိုးနိုင်ရန် အဆိုပါစွန့်ပစ် ပစ္စည်းများကို ရှင်းလင်းခဲ့ရသည်။ အချို့နေရာများတွင် မြေကြွင်းတူး၍ စွန့်ပစ်ခဲ့ သော်လည်း လယ်ယာမြေများထဲတွင် ကျင်းတူးမြုပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုကြောင့် လယ်ယာမြေများ ပြန်လည်

ထွန်ယက် စိုက်ပျိုးတူးဖော်ချိန်တွင် ကျင်းတူးမြုပ်နှံခဲ့သော အမှိုက်များပေါ်လာပြီး စိုက်ပျိုးရာတွင် အနှောက် အယှက် ဖြစ်ရကြောင်း တောင်သူများက ၎င်းတို့ ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည့် အဖြစ်အပျက်များကို ပြောပြပါသည်။ (အခန်း ၆-၉ ကို လေ့လာပါ။)

၁၇။ **CNPC-SEAP က စိုးရိမ်သော ပိုက်လိုင်းလုံခြုံရေး။** ပိုက်လိုင်းလုံခြုံရေးအတွက် ပိုက်လိုင်းလမ်းကြောင်း တစ်လျှောက် ပိုက်လိုင်းလမ်းလျှောက်များ ခန့်အပ်ထားပြီး၊ ကုမ္ပဏီမှ စိုက်ထူထားသော ပိုက်လိုင်းလမ်းကြောင်း အမှတ်အသား ကွန်ကရစ်မှတ်တိုင်များနှင့် ဆက်သွယ်ရေးတိုင်များ ပျက်စီးနေခြင်း၊ ဖျက်စီးခံထားရခြင်းရှိမရှိကို နေ့စဉ် စစ်ဆေးမှု ပြုလုပ်ရန် ဖြစ်သည်။ CNPC-SEAP ထိန်းချုပ်ရေးစခန်းများရှိ တရုတ်နိုင်ငံသားဝန်ထမ်းများက ပိုက်လိုင်း လမ်းကြောင်းတစ်လျှောက် ကားများဖြင့်ဖြတ်သန်းမောင်းနှင်၍ အပတ်စဉ် သို့မဟုတ် လစဉ်စစ်ဆေးမှု များ ပုံမှန်ပြုလုပ်သည်။ ထို့အပြင် "ပိုက်လိုင်းနှင့်သက်ဆိုင်သော ပစ္စည်းများကို ဥပဒေအရ ကာကွယ်ထားသည်။ ပိုက်လိုင်းကို ဖျက်ဆီးပါက ဥပဒေအရ အရေးယူမည်" ဆိုသည့် စာတန်းများရေး ထိုးထားသည့် ကွန်ကရစ် မှတ်တိုင်များကိုလည်း ပိုက်လိုင်းတစ်လျှောက် စိုက်ထူထားသည်။ အဆိုပါစာတန်းက သက်သေခံနေသည်မှာ ဤပိုက်လိုင်းစီမံကိန်းကို ဒေသခံများက သဘောမတူဆန့်ကျင်မှုများရှိနေခြင်းကြောင့်၊ ပိုက်လိုင်းလမ်းကြောင်းတွင် စိုက်ထူထားသောတိုင်များအား ဒေသခံများကဖျက်စီးပစ်မှာကို CNPC-SEAP အနေဖြင့် စိုးရိမ်မှုရှိ နေကြောင်း ဖော်ပြနေခြင်း ဖြစ်သည်။ (အခန်း ၆-၁၀ ကို လေ့လာပါ။)

၁၈။ **ဒေသခံပြည်သူများ စိုးရိမ်သော ပိုက်လိုင်းလုံခြုံရေး။** သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကြောင့်လည်းကောင်း လူတို့၏လုပ်ရပ်များကြောင့်လည်း ပျက်စီးပေါက်ကွဲနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် CNPC-SEAP အနေဖြင့် အရေးပေါ် အစီအမံ များ ပြင်ဆင်ထားရှိမှု အခြေအနေကို ဒေသခံများအား အပြည့်အဝအသိပေးခြင်းဖြင့် ၎င်းတို့၏စိုးရိမ်မှုများ လျော့ပါး စေရာရောက်သလို စီမံကိန်းဖက်ကလည်း တာဝန်ယူမှုတာဝန်ခံမှု မည်မျှရှိသည်ကို ပြသရာရောက် ပါသည်။ ဒေသခံ ပြည်သူများအတွက် အသုံးဝင်မည့် သတင်းအချက်အလက်များကို ဖြန့်ဝေရမည့်အစား၊ ၎င်းတို့ အပေါ် တားမြစ်ချက်များ၊ အရေးယူမည်ဟု ချိန်းခြောက်မှုများကိုသာ လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ (အခန်း ၆-၁၀ ကို လေ့လာပါ။)

၁၉။ **စီမံကိန်းကြောင့် တိုက်ရိုက်ထိခိုက်ခံစားရသော တောင်သူများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်း များအပေါ် တိုက်ရိုက်ကူညီမှုမရှိခြင်း။** ဤစီမံကိန်းသည် ဒေသခံပြည် သူများအတွက်လည်း အကျိုးဖြစ်ထွန်း ကြောင်းပြသရန် CNPC-SEAP သည် စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်သော မြို့နယ်များတွင် ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေး အတွက် ငွေကြေးလျှူဒါန်းမှုများ လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ စီမံကိန်းမှ ထုတ်ဝေသော လက်ကမ်းစာစောင်အရ CNPC-SEAP ပိုက်လိုင်းလမ်းကြောင်းပေါ်ရှိ ကျေးရွာပေါင်း (၁၀၀) ကို ကွင်းဆင်းလေ့လာခဲ့ပြီး စာသင်ကျောင်း (၄၅) ကျောင်း၊ မိဘမဲ့ကျောင်း (၂) ကျောင်း၊ ကျေးလက်ဆေးပေးခန်း (၂၁) ခန်း၊ မဒေးကျွန်းပေါ်ရှိ ရေဖြန့်ဝေရေး ရေလှောင်ကန်နှင့် ကျောက်ဖြူမြို့နယ်အတွင်း လျှပ်စစ်မီးကြိုး သွယ်တန်းခြင်း၊ စသည်တို့အတွက် အမေရိကန် ဒေါ်လာ သန်း (၂၀) လျှူဒါန်းခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။ သို့သော် စီမံကိန်းကြောင့် လယ်ယာမြေများဆုံးရှုံး၍ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းများ ထိခိုက်ခံစားခဲ့ရသော ဒေသခံတောင်သူများကို တိုက်ရိုက်အကျိုး ဖြစ်ထွန်း စေမည့် ကူညီထောက်ပံ့မှုများ လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်ကို မတွေ့ရှိရပါ။ CNPC-SEAP မှ လုပ်ဆောင်ရန် ပျက်ကွက် သည်တို့မှာ (၁) စီမံကိန်းကြောင့် ပျက်စီးခဲ့သော လယ်ယာမြေများကို ပြုပြင်ပေးခြင်း၊ (၂) လယ်ယာမြေများ မူလအထွက်နှုန်း ရရှိသည်အထိ စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာ အထောက်အပံ့များပေးခြင်းနှင့် (၃) လယ်ယာမြေများကို အစဉ်အမြဲ သိမ်းဆည်းမှုမပြုဘဲ မူလ တောင်သူများလက်ထဲ ပြန်လည်အပ်နှံခြင်းတို့ဖြစ် သည်။ (အခန်း ၆-၁၀ ကို လေ့လာပါ။)

သုတေသန အကြံပြုချက်များ

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရသို့ အကြံပြုချက်များ

၁။ မြန်မာပြည်သူများသည် စစ်အာဏာရှင်စနစ်အောက်တွင် ဆယ်စုနှစ်များစွာ လူမှုစီးပွားဘဝ ဖွံ့ဖြိုးရေး အတွက် အခွင့်အလမ်းများလည်း ဆုံးရှုံးခဲ့ရသည်။ ထိုအခြေအနေကိုကုစားရန် သမ္မတ ဦးသိန်းစိန်အစိုးရအနေဖြင့် နိုင်ငံရေးနှင့်စီးပွားရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို ပေးခဲ့သည့်ကတိကဝတ်များအတိုင်း အမှန်တကယ် လုပ်ဆောင် သည်ဆိုလျှင် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုစီမံကိန်းများကို အကောင်အထည်သည့်အခါ ကျေးလက်နေပြည်သူများ၏ လူမှုစီးပွားဘဝများကို အကောင်းဖက်သို့ပြောင်းလဲစေရန်လည်း အစိုးရအနေဖြင့် အာရုံစိုက်သင့်သည်။ ယင်းသည် သမ္မတ ဦးသိန်းစိန် မကြာခဏပြောဆိုသော “ပြည်သူ့ဗဟိုပြု ဖွံ့ဖြိုးတိုးတတ်ရေး” ဖြစ်ပြီး၊ ထိုမူဝါဒအရ စီမံကိန်း ဒေသရှိ ပြည်သူများသည် စီမံကိန်း၏ အကျိုးကျေးဇူးကို ဦးစွာခံစားခွင့်ရရှိသင့်သည်။ သို့မှသာ ဒေသခံများသည် စီမံကိန်း၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ် ဖြစ်လာမည်။ အစိုးရနှင့်ရင်းနှီးမြုပ်နှံသူများသည် ဒေသခံပြည်သူများကို စီမံကိန်းဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ အပြည့်အဝဖြန့်ဝေပေးခြင်း၊ စီမံကိန်း၏အကျိုးကျေးဇူး ကို ဒေသခံများ ခံစားခွင့်ရရှိစေမည့် တိကျသည့်အစီအစဉ်များချမှတ်၍ ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ စီမံကိန်းတည်ဆောက်စဉ် ကာလအတွင်း ဖြစ်ပေါ်နိုင်သည့် အခက်အခဲများကို ဒေသခံများနှင့်ပူးပေါင်းဖြေရှင်းခြင်းဖြင့် လုပ်ဆောင်မည်ဆိုပါက မည်သည့် စီမံကိန်းမဆို အခက်အခဲမရှိ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်မှာဖြစ်သည်။ မြန်မာ-တရုတ် ရေနံနှင့်ဓာတ်ငွေ့ ပိုက်လိုင်း စီမံကိန်းကိုလည်း ထိုကဲ့သို့ အကောင်အထည်ဖော်သင့်သည်။ သို့သော် သမ္မတဦးသိန်းစိန် လက်ထက် စီးပွားရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများသည် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုများ ဝင်ရောက်ရေးကိုသာ တဖက်စောင်းနင်း ရှေ့ရှုခဲ့သဖြင့်၊ ကျေးလက်နေဆင်းရဲသော မြန်မာတောင်သူလယ်သမားများ၏ ဘဝရပ်တည်ရေး ပိုမိုခက်ခဲလာသည်ကို အလေး မထားခဲ့ပါ။ အစိုးရအနေဖြင့် ပြည်သူကို လစ်လျူရှုသော စီးပွားရေးလုပ်နည်းလုပ်ဟန်ကို စွန့်လွှတ်ရန် အကြံပြု ပါသည်။

၂။ ပိုက်လိုင်းကို အရည်အသွေးမြင့်ပစ္စည်းများအသုံးပြု တည်ဆောက်ထားပြီး ပိုက်လိုင်းလည်ပတ်မှု ကိုလည်း Supervisory Control and Data Acquisition – SCADA) အဆင့်မြင့် စောင့်ကြည့်ရေးစနစ်ဖြင့် (၂၄) နာရီ ပတ်လုံး စောင့်ကြည့်နိုင်သည်ဟု သိရှိရသည်။ ထို့ကြောင့် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရန် လိုအပ်လာပါက ဖြစ်ပွားသည့်နေရာ ကို ချက်ချင်း သိရှိနိုင်ပြီး သွားရောက်ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရန်သာရှိသည်။ နိုင်ငံတကာအဆင့်အတန်းမီ လုံခြုံစိတ်ချရ သော ပစ္စည်းများကို အသုံးပြု၍ တည်ဆောက်ထားသဖြင့် ထိုကဲ့သို့ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရန် အမြဲတမ်း ပေါ်ပေါက် နိုင်စရာ မရှိပါ။ သို့ဆိုလျှင် ကီလိုမီတာ (၈၀၀) ရှည်လျားပြီး မီတာ (၃၀) ကျယ်သော နိုင်ငံကို နှစ်ပိုင်းဖြစ်သွားသည့် သဏ္ဍာန် ကန့်လန့်ဖြတ်တည်ရှိနေသည့် ပိုက်လိုင်းလမ်းကြောင်း မြေဧရိယာအစိတ်အပိုင်းကြီးကို စီမံကိန်းမြေအဖြစ် အဘယ်ကြောင့် အမြဲတမ်း သိမ်းဆည်းရန် လိုအပ်သနည်း။ နိုင်ငံတကာတွင်လည်း ရေနံနှင့်ဓာတ်ငွေ့ ပိုက်လိုင်းမ ပူး မှာ တောတောင်ရေမြေ အမျိုးမျိုးကို ဖြတ်သန်းသွယ်တန်းထားသည့်အတွက် ပိုက်လိုင်းထိန်းသိမ်းရေးကို ရဟတ် ယာဉ်များဖြင့်သာ ဆောင်ရွက်သည့်နည်းကို အများဆုံးအသုံးပြုကြသည်။ ထိုကဲ့သို့ လုပ်ဆောင်ခြင်းကြောင့် ဒေသ ခံများ တန်ဖိုးထားသော စိုက်ပျိုးမြေများနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အပေါ် အမြဲတမ်းပြောင်းလဲသွားစေနိုင်သည့် ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုများကို လျော့ချ ရန်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာအစိုးရအနေဖြင့် ပိုက်လိုင်းလမ်းကြောင်း မီတာ(၃၀) အတွင်း မြေပိုင်ဆိုင်မှုကို မြန်မာ နိုင်ငံသား တောင်သူများလက်ထဲ အပြည့်အဝပြန်လည်ပေးအပ်သင့် ကြောင်း အကြံပြုသည်။

၃။ ပိုက်လိုင်းတည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းတွင် မြေတိုင်းတာမှုလုပ်ငန်းစဉ်သည် တောင်သူများ နှစ်နှာဆုံးရှုံး မှုမရှိစေရန် လုပ်ဆောင်ရမည့် အခြေခံအကျဆုံးနှင့် အရေးကြီးဆုံးအဆင့်ဖြစ်သည်။ မြန်မာအစိုးရ၏ မြေစာရင်း

ဦးစီး ဌာနတွင် အဓိကတာဝန်ရှိသည်။ မြို့နယ်မြေစာရင်းဌာနတွင်ရှိသော တောင်သူများ၏ မြေယာပိုင်ဆိုင်မှု အချက် အလက်များနှင့် မြေပြင်တွင်ရှိသော အမှန်တကယ် ပိုင်ဆိုင်လုပ်ကိုင်သည့် အချက်အလက်များနှင့် ကွဲပြားခြားနားမှု များ ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် မြေစာရင်းဌာန၏ ကွင်းဆင်းမြေတိုင်းတာသည့်အခါ မြေပိုင်ရှင်ရှေ့တွင် တိုင်းတာခြင်း၊ မြေတိုင်း မှတ်တမ်းပုံစံဖြင့် ရေးသွင်းခြင်းနှင့် မှတ်တမ်းမိတ္တူတစ်ခုအား တောင်သူကို ချက်ချင်းပေးအပ်ခြင်း စသည့် တို့ကို ဆောင်ရွက်သင့်သည်။ ထိုလုပ်ငန်းစဉ်ကို ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိရှိ အကောင်အထည်ဖော်ရန် လွယ်ကူသော် လည်း မြေစာရင်းဌာနသည် ထိုကဲ့သို့မလုပ်ဆောင်ခဲ့ပါ။ ထိုသို့မလုပ်ဆောင်ခဲ့ခြင်းကြောင့် အကျင့်ပျက် အစိုးရ ဝန်ထမ်းများက ထိုလုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် အသုံးချ၍ ကိုယ်ကျိုးရှာမှုများ ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သည်။ ထိုလုပ်ရပ်များကို စုံစမ်း စစ်ဆေးပြီး အကျင့်ပျက်ချစားမှုများတွင် ကျူးလွန်သူများကို ဥပဒေအရ ထိထိရောက်ရောက် အရေးယူသင့်ကြောင်း အကြံပြုပါသည်။

၄။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ မြေယာနှင့်သက်ဆိုင်သော တည်ဆဲဥပဒေများက မြေကို နိုင်ငံသားတစ်ဦးက နိုင်ငံခြားသားတစ်ဦး သို့မဟုတ် နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီတစ်ခုထံ တိုက်ရိုက် အပြီးအပိုင်လွှဲပြောင်းခွင့်ကို အတိအလင်း ကန့်သတ်ထားသည်။ သို့သော် တိုင်းပြည်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတတ်ရေးအတွက် နိုင်ငံတော်အစိုးရက နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုဖြင့် ဖက်စပ် လုပ်ကိုင် မည်ဆိုလျှင် နိုင်ငံသားထံမှ မြေကို အစိုးရက ထိုက်တန်သောလျော်ကြေးပေး၍ သိမ်းယူပြီးမှ ဖက်စပ် လုပ်ကိုင်မည့် နိုင်ငံခြားသား သို့မဟုတ် နိုင်ငံခြားသားပိုင် ကုမ္ပဏီတစ်ခုကို နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြုပ်နှံမှု ဥပဒေအရ နှစ်ကာလကန့်သတ်၍ ငှားရမ်းနိုင်သည်။ သို့သော် မြန်မာ-တရုတ် ပိုက်လိုင်းစီမံကိန်းတွင် မြန်မာအစိုးရသည် ထိုကဲ့သို့ ဥပဒေအတိုင်းလိုက်နာ ဆောင်ရွက်ခြင်းမရှိဘဲ တရုတ်နိုင်ငံပိုင် CNPC-SEAP က "MOGE ကိုယ်စား" ဟုသည့် စကားရပ် ကို အသုံးပြုကာ တောင်သူများထံမှ လယ်ယာမြေများသိမ်း ယူခဲ့ခြင်းကို ခွင့်ပြုခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် CNPC-SEAP သည် မြန်မာနိုင်ငံကို ထက်ဝက်ပိုင်းဖြတ်ထားသော ပိုက်လိုင်းလမ်း ကြောင်းမြေကို နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုဥပဒေ အရ နှစ်ပေါင်း (၅၀) အနည်းဆုံး ပိုင်ဆိုင်သွားပြီ ဖြစ်သည်။ ယင်းသည် နိုင်ငံတော် လုံခြုံရေးရှေ့ထောင့်မှကြည့်လျှင် အလွန်စိုးရိမ်စရာကိစ္စ ဖြစ်ပြီး၊ ပိုက်လိုင်းလမ်းကြောင်း မြေပိုင်ဆိုင်မှုကို မြန်မာ အစိုးရလက်ထဲတွင်သာ အပြည့်အဝ ထားရှိသင့်ကြောင်း အကြံပြုပါသည်။

၅။ မြေနှင့်သီးနှံလျော်ကြေးများကို အများပြည်သူရှေ့မှောက်တွင် အခမ်းအနားဖြင့်ပေးခြင်းကို ရည်ညွှန်း လျက် ပွင့်လင်းမြင်သာစွာလုပ်ဆောင်သည်ဟု စီမံကိန်းတာဝန်ရှိသူများက ပြောဆိုနေကြသည်။ ဤသုတေသနမှ လျော် ကြေးပေးသည့်အခမ်းအနားများ နောက်ကွယ်တွင် ဖြစ်ပျက်ခဲ့သော အနိုင်ကျင့်ငွေကြေးဖြတ်တောက်မှုများ အကျင့် ပျက် လာဒ်စားမှုများ၊ မမှန်မကန်လုပ်ဆောင်မှုများ ဖြစ်ရပ်များစွာကို ဖော်ထုတ်တွေ့ရှိခဲ့သည်။ စစ်မှန်သော ပွင့်လင်းမြင်သာမှုသည် အများပြည်သူရှေ့တွင် လုပ်ဆောင်ပြသောအရာတစ်ခုပေါ်တွင် အခြေခံခြင်းမဟုတ်ဘဲ၊ လျော်ကြေးပေးသည့် လုပ်ငန်းစဉ်တစ်လျှောက်လုံး တောင်သူများအပေါ် ရိုးသားပွင့်လင်းမှုပေါ်တွင်သာ အခြေခံ သည်။ ထိုကဲ့သို့ ရိုးသားပွင့်လင်းမှုမရှိခဲ့၍လည်း မြေနှင့်သီးနှံလျော်ကြေးဆိုင်ရာပြဿနာများ မြို့နယ် (၆) မြို့နယ် လုံးတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည်ကို ဤသုတေသနမှ သက်သေအထောက်အထားများနှင့်တကွ ဖော်ထုတ်တင်ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ဖြစ်ခြင်းမှာ ဒေသဆိုင်ရာအာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများ၏ ညံ့ဖျင်းသောအုပ်ချုပ်ရေး အဆောက် အအုံကြောင့် ဖြစ်သည်။ ပိုက်လိုင်းလျော်ကြေးပေးသည့် လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုလုံးကို အထူးစုံစမ်းစစ်ဆေးရေး ကော်မတီတစ်ရပ် ဖွဲ့စည်း၍ ပြန်လည်စစ်ဆေးသင့် သည်ဟု အကြံပြုပါသည်။

၆။ ပိုက်လိုင်းလမ်းကြောင်းတစ်လျှောက် ဧကထောင်နှင့်ချီသော စိုက်ပျိုးမြေများ၊ နိုင်ငံတော်ပိုင် သစ်တော များ၊ ကျေးရွာပိုင် ထင်းတောများ၊ စားကျက်မြေများနှင့် ရေအရင်းအမြစ်များ အများအပြား ပျက်စီးခဲ့သည်။ ကုမ္ပဏီမှ စိုက်ပျိုးမြေများနှင့်ပတ်သက်ပြီး တောင်သူများကို လျော်ကြေးပေးခဲ့သလို၊ နိုင်ငံပိုင်သစ်တောများနှင့် ကျေးရွာပိုင်သစ်တောများ ပျက်စီးမှုအတွက် သက်ဆိုင်ရာ သစ်တောဌာန သို့မဟုတ် ရပ်ရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ

အမည်ဖြင့် လျော်ကြေးများ ထုတ်ပေးခဲ့သည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ထိုလျော်ကြေးများကို ပျက်စီးသွားသော သစ်တောများ အစားထိုး ပြုစုပျိုးထောင် သည့်နေရာတွင် ပြန်လည်သုံးစွဲခြင်းရှိမရှိ လုံးဝမသိရှိရပေ။ သို့သော် ရပ်ရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ အမည်ဖြင့် ထုတ်ယူခဲ့သော ကျေးရွာပိုင် ထင်းတော၊ စားကျက်မြေနှင့် ပလပ်မြေများမှ လျော်ကြေးငွေများကို အလွဲသုံးစားပြုမှုများ တွေ့ရှိခဲ့ရသည်။ ယင်းငွေများမှာ အများပိုင်ငွေများဖြစ်ပြီး၊ ထိုကဲ့သို့ ကိုယ်ကျိုးသုံးစွဲမှုများကို ထိရောက်စွာ ပြန်လည်စစ်ဆေး အရေးယူသင့်ကြောင့် အကြံပြုသည်။

၇။ CNPC-SEAP သည် နိုင်ငံတကာက လက်ခံထားသော သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ စံနှုန်းများကို လိုက်နာ ခြင်းရှိမရှိ မြန်မာအစိုးရသည် ကျွမ်းကျင်သူများဖြင့် လွတ်လပ်သောကြီးကြပ်သည့်အဖွဲ့တစ်ခုထားရှိပြီး ပိုက်လိုင်းတည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းတစ်ခုလုံးကို အိမ်ရှင်နိုင်ငံအဖြစ် ကြီးကြပ်သင့်သည်။ ထိုအဖွဲ့သည် တိုင်းပြည်၏ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် အရင်းအမြစ်များဖြစ်သော မြေ၊ ရေနှင့် သစ်တောသယံဇာတများနှင့် တောင်သူများ၏ လူမှုဘဝ ထိခိုက်ပျက်စီးမှုအနည်းဆုံးဖြစ်စေရန် အလေးထားဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ကောင်းမွန်သောစီမံကိန်းတစ်ခု ဖြစ်စေရန် ကူညီနိုင်သည်။ သို့သော် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို အမြင့်မားဆုံးထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်ပြီး စီမံကိန်းကို အကောင်အထည်ဖော်ရမည့်အစား အိမ်ရှင်အစိုးရ၏တာဝန်ရှိ ပန်ကြီးဌာနတစ်ခုဖြစ်သော စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာနသည် စစ်တပ်မှ အရာရှိများကို အထူးအရာရှိများအဖြစ် ခန့်အပ်တာဝန်ပေးခဲ့ပြီး၊ ဒေသခံတောင်သူများ စီမံကိန်းကို မဆန့်ကျင်ရန် ချိန်းခြောက်မှုများ၊ ဖိနှိပ်မှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ထို့အပြင် မသိနားမလည်သော တောင်သူများအပေါ် အာဏာသုံး၍ အနိုင်ကျင့်သော မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေး အာဏာပိုင်အဆင့်ဆင့်၏ အပြုအမူများကြောင့် ပြည်သူများ ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်ခဲ့ရသည်။ ဒီမိုကရေစီရွေးကောက်ပွဲများကတစ်ဆင့် ပြည်သူကို အလေးထားသော အုပ်ချုပ်ရေး စနစ်တစ်ရပ် ပေါ်ပေါက်မှသာ ပွင့်လင်းမြင်သာပြီး တာဝန်ယူမှုတာဝန်ခံမှု အပြည့်အဝရှိသော နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ (Responsible Foreign Investment) ရှိလာနိုင် မည်ဖြစ်ကြောင်း အကြံပြုပါသည်။

CNPC-SEAP သို့ အကြံပြုချက်များ

၁။ မြန်မာ-တရုတ်ရေနံနှင့်ဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်းစီမံကိန်းကိုတရုတ်၊မြန်မာ၊တောင်ကိုရီးယားနှင့်အိန္ဒိယနိုင်ငံတို့မှ အစုရှယ်ယာကုမ္ပဏီများဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော SEAOP နှင့် SEAGP ကုမ္ပဏီနှစ်ခုဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်သည်ဆိုသော်လည်း၊ တရုတ်နိုင်ငံပိုင် CNPC-SEAP က အစုရှယ်ယာ အများဆုံးဖြင့် စီမံကိန်းတစ်ခုလုံးကို တာဝန်ယူအကောင်အထည်ဖော်သူ (Operator) ဖြစ်သောကြောင့် ဤစီမံကိန်း၏ ကောင်းကျိုး ဆိုးကျိုးအားလုံးအတွက် အဓိကတာဝန်ရှိသူဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဤသုတေသနတွေ့ရှိချက်များအရ စီမံကိန်းဆိုင်ရာ အားနည်းချက်များ၊ အကျင့်ပျက်ချစားမှုများ၊ မမှန်မကန်ဆောင်ရွက်မှုများ အားလုံးအတွက် တာဝန်ရှိသည်။ နိုင်ငံတကာတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံနေသော CNPC-SEAP ကုမ္ပဏီကြီးသည် အိမ်နီးချင်းမြန်မာပြည်၏ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးအခြေအနေများကို ကောင်းစွာလေ့လာပြီး ဖြစ်ရမည်။ နိုင်ငံတကာကုမ္ပဏီကြီးတစ်ခုအနေဖြင့် မြန်မာ့တရားဥပဒေများ၏ အားနည်းချက်များ၊ အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားအဆင့်ဆင့်၏ အကျင့်ပျက်ချစားမှုများနှင့် မြန်မာပြည်သူများ၏ ရိုးသား သောစိတ်နေစိတ်ထားကို အခွင့်ကောင်းယူ၍ ကုမ္ပဏီအကျိုးအမြတ်ရရှိရန် အသားစီးယူ၍ ဆောင်ရွက်မှုများ မလုပ်သင့်ပါ။ CNPC-SEAP သည် မြန်မာပြည်သူများ၏ အကျိုးစီးပွားကိုဂရုစိုက်သလို ကုမ္ပဏီ၏အကျိုးစီးပွားအတွက်လည်း မျှတအောင်ဆောင်ရွက်သော တာဝန်ယူမှုရှိသည့် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူအဖြစ် ရပ်တည်သင့်ကြောင်း အကြံပြုသည်။

၂။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ဒီမိုကရေစီစနစ်ကျင့်သုံးသော နိုင်ငံရေးစနစ်ကို ကူးပြောင်းနေပြီဖြစ်၍ ပြည်သူ၏ ဆန္ဒကို လေးစားသော အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ကိုထူထောင်ရန် ကြိုးပမ်းချိန်လည်း ဖြစ်သည်။ CNPC-SEAP အပါအဝင် နိုင်ငံခြား ကုမ္ပဏီများသည် မြန်မာအစိုးရ၏သဘောတူခွင့်ပြုထားသော စီမံကိန်းဖြစ်၍ ပြည်သူကိုဂရုစိုက်စရာမလို၊

ဒေသဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်များ၏အာဏာကိုအသုံးပြုပြီး စီမံကိန်းကိုအကောင်အထည်ဖော်လျှင် မြန်မာနိုင်ငံတွင် စီးပွား ရေးလုပ်လို့ ဖြစ်သည်ဟုသော အမြင်သဘောထားများကို ပြောင်းလဲသင့်ပါသည်။ သို့မဟုတ်ပါက ဒီမိုကရေစီ စနစ်အပြောင်းအလဲနှင့်အတူ ပိုမိုအားကောင်းလာသည့် အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၏ ဦးဆောင်မှုဖြင့် ဒေသခံ ပြည်သူများ၏ ဆန့်ကျင်မှုကို ပိုမိုရင်ဆိုင်ရနိုင်ပါသည့် အခြေအနေများ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ကြောင်း လေ့လာသုံးသပ် တွေ့ရှိရသည်။

၃။ ၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ (၈) ရက်နေ့ ဒီမိုကရေစီရွေးကောက်ပွဲကြီးမှတစ်ဆင့် ပေါ်ထွက်လာမည့် မြန်မာ အစိုးရသစ်သည် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုရှိသော အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားတစ်ခုကို ပြောင်းလဲ ထူထောင်မည် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် CNPC-SEAP သည် မြန်မာ-တရုတ် ရေနံနှင့်ဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်း တည်ဆောက်မှုတွင် EIA နှင့် SIA အစီရင်ခံစာများထုတ်ပြန်ရန် ဖိအားပေးမှုများမခံရမီ ကြိုတင်ထုတ်ပြန်၍ ကုမ္ပဏီ၏ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုကို မြန်မာပြည်သူများကို ပြသသင့်ကြောင်း အကြံပြုသည်။ ယင်းသို့ အသိပေးခြင်းဖြင့် မိမိ ကုမ္ပဏီ၏ အကျိုးစီးပွားကိုလည်း မြှင့်တင်ရာရောက်သလို မြန်မာပြည်သူများအတွက်လည်း အကျိုးရှိသဖြင့် နှစ်ဦး နှစ်ဖက်အကျိုးရှိမည့် “Win-Win” ရလဒ်ကို ဖော်ဆောင်ခြင်း ဖြစ်သည်။

၄။ CNPC-SEAP သည် ပိုက်လိုင်းတည်ဆောက်ပြီးနောက်ပိုင်း ပျက်စီးမှုများအတိုင်းအတာကို အတိအကျ သိရှိရန်အတွက် စီမံကိန်းလွန်ကာလ EIA နှင့် SIA ကို ဆောင်ရွက်ပြီး၊ ပျက်စီးမှုများကို ပြန်လည်ကုစားမည့် အစီအစဉ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းကို ဦးစားပေးဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ ယင်းအချက်သည် စီမံကိန်းနှင့် မဆိုင်သောနေရာများတွင် ကုမ္ပဏီ၏ပုံရိပ်ကောင်းစေရန် လျှို့ဝှက်မှုများပြုနေခြင်းထက် ပို၍အဓိပ္ပာယ်ရှိပြီး၊ ကုမ္ပဏီ၏ တာဝန်ယူမှု တာဝန်ခံမှုကို ပြသရာရောက်ကြောင်း အကြံပြုသည်။

၅။ စိုက်ပျိုးမြေများပေါ်တွင် ပိုက်လိုင်းတည်ဆောက်ချိန်တွင် နိုင်ငံတကာစံနှုန်းများအတိုင်း မဆောင်ရွက် ခဲ့ခြင်းကြောင့် မြေဆီလွှာပျက်စီးမှုများကို ယနေ့တိုင် အထင်အရှားတွေ့နေရသည်။ တောင်သူများကို လျော်ကြေးပေး ရာတွင် (၅) နှစ်စာ အတွက်သာ တွက်ချက်ပေးအပ်ခဲ့ပြီး၊ မြေဆီလွှာပျက်စီးမှုမှာ (၅) နှစ်ကျော်သည့်အထိ နဂိုမူလ အတိုင်း ပြန်လည်ကောင်းမွန်လာနိုင်ဖွယ်မရှိကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ ထို့ကြောင့် မြေဆီလွှာများ နဂိုမူလအတိုင်း ကောင်းမွန်လာသည်အထိ တောင်သူများကို လျော်ကြေး သို့မဟုတ် အခြားစိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာပံ့ပိုးကူညီမှုများ ပေးအပ်သင့်ကြောင်း အကြံပြုသည်။

၆။ နိုင်ငံတကာပိုက်လိုင်းစီမံကိန်းများတွင် ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများလုပ်ဆောင်ရန် ရံပုံငွေများထားရှိပြီး၊ အကောင်အထည်ဖော်မည့် အဖွဲ့တစ်ခုကို ဒေသတွင်းရှိ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများမှ ခေါင်းဆောင်များ၊ ကုမ္ပဏီဖက်မှ တာဝန်ရှိသူများနှင့် အစိုးရကိုယ်စားလှယ်များဖြင့် သုံးဦးသုံးဖလှယ် ဖွဲ့စည်းထူထောင် ဆောင်ရွက် သည်။ ပိုက်လိုင်းလမ်းကြောင်းတစ်လျှောက် ထိခိုက်ပျက်စီးမှုများကို ပြန်လည်ကုစားသည့် အစီအစဉ်တစ်ရပ် ရေးဆွဲပြီး ပွင့်လင်းမြင်သာစွာဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်များ ချမှတ်အကောင်အထည်ဖော်ကြသည်။ CNPC-SEAP သည် ပိုက်လိုင်းတစ်လျှောက် ထိခိုက်ပျက်စီးခဲ့သော လယ်ယာမြေများ၊ သစ်တောများ၊ ရေအရင်းအမြစ်များ စသည်တို့ကို ပြန်လည်ကုစားရန် အစီအစဉ်တစ်ရပ် ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်သင့်ပြီး အရပ်ဖက် လူမှုအဖွဲ့ အစည်းများနှင့်လည်း ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိရှိ ပူးပေါင်း ဆောင် ရွက်သင့်ကြောင်း အကြံပြုသည်။

၇။ CNPC-SEAPသည်ပိုက်လိုင်းဖြတ်သန်းရာလမ်းကြောင်းပေါ်ရှိမြို့နယ်များတွင်ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် စာသင်ကျောင်းများ၊ ဆေးရုံဆေးခန်းများ တည်ဆောက်လှူဒါန်းမှုများရှိသော်လည်း ပိုက်လိုင်းစီမံကိန်းကြောင့် တိုက်ရိုက်ထိခိုက်နစ်နာခဲ့ရသော တောင်သူများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းနှင့် ဘဝရပ်တည်ရေးအတွက် တိုက်

ရိုက်အထောက်အကူပြုသော အစီအစဉ်များ ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းကို ယနေ့ထိမတွေ့ရှိရပါ။ ဒေသခံတောင်သူများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းများကို ပံ့ပိုးကူညီရာတွင် လယ်ယာမြေအနည်းငယ်သာ ပိုင်ဆိုင်သော တောင်သူငယ်များသည် ထိခိုက်နစ်နာမှုအများဆုံးခံစားရပြီး ၎င်းတို့၏ဘဝရပ်တည်ရေးကို များစွာထိခိုက်သဖြင့် ၎င်းတို့ကို အာရုံစိုက်ကူညီသင့်ကြောင်း အကြံပြုသည်။

CNPC-SEAP နှင့် MOGE တို့၏ သုတေသနတွေ့ရှိချက်များအပေါ် တုန့်ပြန်မှု

လက်တွေ့ကွင်းဆင်းသုတေသနပြုလုပ်သည့်အခါ မြန်မာ-တရုတ်ရေနံနှင့်ဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်းစီမံကိန်းကြောင့် ကျေးလက်နေ တောင်သူလယ်သမားဦးကြီးများ ကြုံတွေ့ခဲ့ရသော မတရားမှုများကို မျှော်မှန်းထားသည်ထက်ပို၍ လေ့လာတွေ့ရှိခဲ့ရသည်။ သို့သော် ဤသုတေသနသည် တောင်သူများ၏ ပြောပြချက်များကို တစ်ဖက်စောင်းနင်း ရေးသားဖော်ပြရန် မရည်ရွယ်ဘဲ၊ ကိုယ်တိုင်မျက်မြင်လေ့လာတွေ့ရှိချက်များဖြင့် နှိုင်းချိန်လျက် အဆင့်ဆင့်ဆန်းစစ် လေ့လာမှု ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ကွင်းဆင်းသုတေသနတွေ့ရှိချက်များအပေါ် စီမံကိန်းတာဝန်ရှိသူများ၏ တရားဝင် တုန့်ပြန်မှုများကို ဤသုတေသနအစီရင်ခံစာတွင် ဖော်ပြနိုင်ရန်အတွက် CNPC-SEAP နှင့် MOGE တို့ကို ကြိုးစား ဆက်သွယ်ခဲ့သည်။ ထိုသို့ဆက်သွယ်ရာတွင် သုတေသနလုပ်ငန်းအကြောင်း ရှင်းလင်းပြောကြားခြင်း၊ အရေးအကြီးဆုံး သုတေသနတွေ့ရှိချက်များ မျှဝေခြင်း၊ စီမံကိန်းတာဝန်ရှိသူများဖက်က သဘောထားဖြေကြားပေးရန် မေးခွန်းများကို စာဖြင့် တရားဝင်ဆက်သွယ် မေးမြန်းခြင်းတို့ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။

မြန်မာအစိုးရ၏ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ဤစီမံကိန်းတွင် အစုရှယ်ယာဝင်ဖြစ်သော MOGE ကို ဆက်သွယ်ရာတွင် ညွှန်ကြားရေးမှူးအဆင့်မှသည် အတွင်းဝန်အဆင့်အထိ အကြိမ်ပေါင်းများစွာ ဆက်သွယ်ခဲ့သည်။ MOGE သည် ဤသုတေသနတွေ့ရှိချက်များနှင့် မေးခွန်းများကို ကောင်းစွာလက်ခံရရှိကြောင်းနှင့် ပြန်လည်ဖြေကြားမည်ဖြစ်ကြောင်း အကြောင်းပြန်ကြားခဲ့သည်။ သို့သော် ဤသုတေသနအစီရင်ခံစာကို ပုံနှိပ်ရန် နောက်ဆုံးအချိန်အထိ MOGE ၏ ဖြေကြားလွှာကို လက်ခံရရှိခြင်း မရှိပါ။ ထို့ကြောင့် MOGE ၏ စီမံကိန်းဆိုင်ရာ သဘောထားအမြင်များကို ဤအစီရင်ခံစာတွင် ထည့်သွင်းနိုင်ခြင်း မရှိပါ။ ထို့အတူ ဤသုတေသနအဖွဲ့မှ ပိုက်လိုင်းစီမံကိန်းကို အကောင်အထည်ဖော်သော CNPC-SEAP မှ တာဝန်ရှိသူများကို တရားဝင်ဆက်သွယ်မေးမြန်းရန် ကြိုးပမ်းသည့်အခါတွင် ရန်ကုန်မြို့တွင် အခြေစိုက်သော SEAOP/GP ၏ ပြည်သူ့ဆက်ဆံရေးဌာန (Public Relation) မှ တရုတ်နိုင်ငံ သားတာဝန်ရှိသူတစ်ဦးနှင့် မြန်မာစကားပြန်တစ်ဦးကို တွေ့ဆုံခွင့်ရရှိခဲ့သည်။

MCPWC မှ ကုမ္ပဏီ၏ရုံးခန်းတွင် တရားဝင်တွေ့ဆုံလိုကြောင်း တောင်းဆို ခဲ့သော်လည်း၊ ၎င်းတို့ဖက်မှ ရုံးခန်းတွင်လက်ခံတွေ့ဆုံရန် ငြင်းပယ်၍ ပြင်ပတွင် တွေ့ဆုံခဲ့သည်။ ထိုသို့တွေ့ဆုံရာတွင်လည်း ၎င်း၏အမည်အပြည်အစုံကို ပြောကြားရန် ငြင်းပယ်ခြင်း၊ ရုံးခန်း၏ တည်နေရာကို မပြောကြားခြင်း၊ MCPWC နှင့် ကုမ္ပဏီအကြား တရားဝင်ဆက်သွယ်မေးမြန်းနိုင်မည့် Email လိပ်စာအပါအဝင် တရားဝင်ဆက်သွယ်ရေး လမ်းကြောင်းကို တောင်းခံသည့်အခါ မပေးခဲ့ခြင်း၊ မေးမြန်းသည့် မေးခွန်းများကို ရှောင်လွှဲဖြေဆိုခြင်းတို့နှင့် ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်။ စီမံကိန်းတာဝန်ရှိသူများဖက်က အမြင်သဘောထားများကိုပါ ထည့်သွင်းဖော်ပြခြင်းဖြင့် မျှတမှုရှိသော အစီရင်ခံစာတစ်စောင်ဖြစ်ရေး ကြိုးပမ်းခဲ့သော်လည်း စီမံကိန်း တာဝန်ရှိသူများဖက်မှ လိုလိုလားလား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု မရရှိခဲ့ခြင်းသည် စီမံကိန်း၏ပွင့်လင်းမြင်သာမှု အဆင့်အတန်းကို တစ်နည်းအားဖြင့် ဖော်ပြလိုက်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

MCPWC သည် ဤသုတေသနလုပ်ငန်းကို ဆောင်ရွက်ရာတွင် အဖွဲ့၏အကျိုးစီးပွားအတွက် ဆောင်ရွက်ခြင်း မဟုတ်ပါ။ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်အနေဖြင့် အစိုးရ၏ဆောက်ရွက်ချက်တိုင်း ပွင့်လင်းမြင်သာမှု

နှင့် တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုရှိစေရန်နှင့် တာဝန်ယူမှုရှိသော နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများကိုသာ ဖိတ်ခေါ်ရန် မြန်မာ အစိုးရကို တွန်းအားပေးရန် တာဝန်ရှိသည်ဟုယူလျက် ဤသုတေသနကို အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ခြင်းဖြစ် သည်။ အထူးသဖြင့် ဆယ်စုနှစ်များစွာ ပြည်သူ့အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားကြီးထဲက အကျင့်ပျက်ချစားမှုများ၊ နိုင်ငံသား များအပေါ် ဖိနှိပ်အုပ်ချုပ်မှုများနှင့် မြန်မာပြည်သူများကို ပွင့်လင်းမြင်သာစွာ အသိမပေးဘဲ အကျင့်ပျက် အုပ်ချုပ် ရေးယန္တရား၏ အကာအကွယ်ယူ၍ မြန်မာ့တွင်းထွက် သယံဇာတများကို အကျိုးအမြတ်ရယူနေကြပုံတို့ကို ဖော်ထုတ်ရန်ကြိုးစားသည့် ခြေလှမ်းတစ်ရပ် အနေဖြင့် ဤသုတေသနကို ပြုစုထုတ်ပြန်လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။

မြန်မာ-တရုတ် ရေနံနှင့်ဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်းစီမံကိန်းအပေါ် ခြုံငုံသုံးသပ်ခြင်း

မြန်မာ-တရုတ် ရေနံနှင့်ဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်းတစ်လျှောက် ကျေးရွာများသို့ ကွင်းဆင်းသုတေသနပြု လေ့လာခဲ့ပြီး စီမံကိန်းကြောင့် ဒေသခံတောင်သူများ ထိခိုက်နစ်နာခံစားခဲ့ရသော လူမှုစီးပွားဘဝ အခြေအနေ အရပ်ရပ်ကို ပြည့်စုံစွာ တင်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ဤသုတေသနကို တစ်နှစ်တာ အချိန်ကာလအတွင်း ဆောင်ရွက် ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး၊ ပိုက်လိုင်းဖြတ်သန်းသွားသော မြို့နယ်များ၏ သုံးပုံတစ်ပုံခန့်ကိုသာ လေ့လာခဲ့ရာမှ သိရှိခဲ့ရသော အချက်အလက်များမှာ အလွန်များပြားသည်။ အကယ်၍သာ ပိုက်လိုင်းလမ်းကြောင်းတစ်လျှောက် မြို့နယ် အားလုံးတွင် သုတေသန ပြုလုပ်မည် ဆိုပါက ယခုထက်ပိုမို များပြားသောအချက်အလက်များ ထပ်မံတွေ့ ရှိနိုင်မည်မှာ သံသယရှိစရာ မလိုပါ။ အနာဂတ်ကာလတွင် ပိုက်လိုင်းလမ်းကြောင်းတစ်လျှောက်ကို သုတေသန ပြုလုပ်သင့်ပါသည်။

ဤစီမံကိန်းကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် မြန်မာနှင့်တရုတ် နှစ်နိုင်ငံ စတင်ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းသည့် အချိန် ကစ၍ ပိုက်လိုင်းတည်ဆောက်ပြီးစီးသည့်အချိန်ထိ မြန်မာပြည်သူများသည် စီမံကိန်းနှင့်ပတ်သက်၍ သတင်း အချက်အလက်ရရှိမှု အလွန်နည်းပါးခဲ့ပါသည်။ တိုင်းပြည်၏ သဘာဝသယံဇာတများ ထုတ်ယူရောင်းချသည့် ထဲတွင် အကြီးမားဆုံး စီးပွားရေးလုပ်ငန်းကြီးတစ်ခုဖြစ်သော်လည်း သမ္မတဦးသိန်းစိန်အစိုးရသည် နိုင်ငံသားများကို ပွင့်လင်းမြင်သာစွာ အသိပေးခြင်းမရှိသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ယင်းသည် တိုင်းပြည်၏အရေးအရာများကို သိရှိ ခွင့်ရှိသော ပြည်သူ့အခွင့်အရေးကို နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေဖြင့် အလေးမထားသည်မှာ အလွန်ပေါ်လွင်ထင်ရှား သည်။ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများကလည်း မြန်မာပြည်သူများ၏အခွင့်အရေးကို အလေး မထားကြတော့ပါ။ ယင်းသည် မြန်မာအစိုးရ ပြောသည့် "ပြည်သူ့ဗဟိုပြု ဖွံ့ဖြိုးတိုးတတ်ရေး" မူဝါဒနှင့်များစွာ ဆန့်ကျင်လျက်ရှိသည်။

စီးပွားရေးစီမံကိန်းကြီးတစ်ခု၏ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုမရှိခြင်းကြောင့် နောက်ဆက်တွဲအကျိုးဆက်များမှာ အလွန် များပြားပြီး၊ အဆိုးရွာဆုံးအချက်မှာ အကျင့်ပျက်လာဒ်စားမှုများ ဖြစ်သည်။ ဤသုတေသနက ကျေးရွာနှင့် မြို့နယ်အဆင့် အကျင့်ပျက်လာဒ်စားမှုများကိုသာ ဖော်ထုတ်နိုင်ခဲ့ပြီး၊ အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေးတာဝန် ထမ်းဆောင်နေ သော ဌာနဆိုင်ရာအသီးသီးက ဝန်ထမ်းများဖြစ်သည်ကို တွေ့ရသည်။ အကျင့်ပျက်ချစားမှု၏ သားကောင်များမှာ ရိုးသား ကြောက်ရွံ့တတ်သော တောင်သူများဖြစ်သည်။ ထို့ထက်ပို၍ ကြီးမားသော အကျင့်ပျက်ချစားမှုများ အထက်ပိုင်း အဆင့်များတွင် ရှိနေမည်မှာ သေချာပါသည်။ နိုင်ငံဖွံ့ဖြိုးတိုးတတ်စေချင်လျှင် လူ့အဖွဲ့အစည်း အတွင်း နက်ရှိုင်းစွာ အမြစ်တွဲနေသော အကျင့်ပျက်ချစားမှုများကို ထိထိရောက်ရောက်တိုက်ဖျက်မှုကို အမြန်ဆုံး အကောင်အထည်ဖော်ရန် အချိန်ရောက်နေပြီဖြစ်သည်။

ဒီမိုကရေစီစနစ်သို့ ကူးပြောင်းခြင်းနှင့်အတူ မြန်မာနိုင်ငံသည် စီးပွားရေးမူဝါဒ ပြောင်းလဲလာသည့် အတွက် ပြင်ပကမ္ဘာနှင့် စီးပွားရေးအရ ပိုမိုထိတွေ့ဆက်ဆံလာနေသည်ကို တွေ့ရမှာဖြစ်သည်။ ထို့အတူ နိုင်ငံ၏

ကြွယ်ဝသောသယံဇာတများကိုထုတ်ယူရောင်းချခြင်းဖြင့်အချိန်တိုအတွက်အကျိုးအမြတ်ကြီးကြီးမားမားရရှိမည်ကို သိရှိသော နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြုပ်နှံသူများသည် သယံဇာတထုတ်ယူမှုကဏ္ဍတွင် အခွင့်အလမ်းများကို အလှူအယက် ရှာဖွေနေကြချိန်လည်းဖြစ်သည်။ သို့သော် ပြောင်းလဲလာသော စီးပွားရေးပုံသဏ္ဍာန်ကိုကျေးလက် လူမှုဘဝ တွင်သာ နှစ်မြုပ်နေသော တောင်သူများ သိရှိနားလည်မှု အလွန်အားနည်းလျက်ရှိသည်။ ထိုကဲ့သို့အခြေအနေ တွင် အစိုးရက ပြည်သူအပေါ် စီးပွားရေး စီမံကိန်းကြီးများနှင့် ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်များအကြောင်း ပွင့်လင်း မြင်သာမှုရှိရှိ ချပြအသိပေးခြင်း၊ အသိပညာပေးခြင်းမရှိလျှင် စီမံကိန်းကြီးများအပေါ် ဆန့်ကျင်မှုများ တိုးတတ် များပြားလာမှုကြောင့် လူမှုရေးမတည်ငြိမ်မှုက တစ်ဆင့် စီးပွားရေးကိုပါ ထိခိုက်မည် ဖြစ်သည်။

တိုင်းပြည်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ဆောင်ရွက်ရာတွင် အစိုးရအနေဖြင့် စေတနာမှန်ကန်ရန် အရေးကြီးပါ သည်။ အစိုးရအနေဖြင့် ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် မဟာဗျူဟာစီမံကိန်းဖြင့် အမှန်တကယ် ဆောင်ရွက်သည်ဆိုလျှင် ပြည်သူကို သတင်းအချက်အလက် အပြည့်အစုံအသိပေးခြင်းဖြင့် ပြည်သူ့ထောက်ခံမှုကိုပင် ရရှိနိုင်ပါသည်။ ၎င်းတို့ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် အမှန်တကယ် ဆောင်ရွက်နေသည်ကို သိရှိလျှင် မည်သည့်ပြည်သူမျှ ကန့်ကွက် မည် မဟုတ်ပါ။ မြန်မာ-တရုတ် ရေနံနှင့်ဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်းစီမံကိန်းသည် မြန်မာနိုင်ငံအတွက် နိုင်ငံခြားဝင်ငွေ အမြောက်အများရရှိသည်မှာ မှန်သော်လည်း ပိုက်လိုင်းတစ်လျှောက် ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် စီမံကိန်း၏အကျိုး အမြတ် မည်မျှကို ပြန်လည်သုံးစွဲသည်ကို မည်သူမျှ မသိရှိကြပါ။ သို့သော် ပြည်သူများ လက်တွေ့ကြုံတွေ့ခံစား နေရသည်မှာ ၎င်းတို့၏ ဘဝရပ်တည်ရေးအတွက် အရေးပါသော လယ်ယာမြေများကို တစ်နေ့တစ်ခြား သိမ်းဆည်း ခံနေရခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ စစ်အစိုးရလက်ထက်နှင့်ကွာခြားသည့်အချက်မှာ လျော်ကြေးပေးခြင်း ဖြစ်သည်။

CNPC-SEAP သည် နိုင်ငံတကာကုမ္ပဏီကြီးတစ်ခု ဖြစ်ပါလျက် မြန်မာနိုင်ငံ၏တည်ဆဲဥပဒေများကို လက် တစ်လုံးခြား ရှောင်ရှားပြီး နိုင်ငံကိုနှစ်ပိုင်းဖြစ်စေသော ပိုက်လိုင်းလမ်းကြောင်းမြေကို ဆယ်စုနှစ်ပေါင်းများစွာ ပိုင်ဆိုင်ခွင့် ရယူထားခြင်းကို မြန်မာအစိုးရက ခွင့်ပြုခဲ့ခြင်းက အံ့ဩစရာ အကောင်းဆုံးအချက်ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြုပ်နှံ သူများသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရင်းနှီးမြုပ်နှံရန် မြေလိုအပ်သည်မှာ နားလည်နိုင်သော်လည်း မြန်မာ-တရုတ် ရေနံနှင့် ဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်းစီမံကိန်းက လိုအပ်သောမြေသည် နိုင်ငံကို နှစ်ပိုင်းခွဲခြားထားသည့် ကီလိုမီတာ (၈၀၀) ခန့်ရှည် လျားသည် မြေအစိတ်အပိုင်းဖြစ်နေသလို ထိုမြေကို အိမ်နီးချင်း တရုတ်နိုင်ငံက ကုမ္ပဏီကြီးတစ်ခုကို မြန်မာတောင်သူများက အပြီးအပိုင်လွှဲပြောင်း ပေးခဲ့ရသည်မှာ နိုင်ငံတော်လုံခြုံရေးအရ ခွင့်မပြုသင့်သော ကိစ္စဖြစ်သည်။ ဤစီမံကိန်းသည် ဖက်စပ်လုပ်ငန်း ဖြစ်သည့်အလျောက် မြန်မာအစိုးရက မြေပိုင် ဆိုင်မှုကို အဘယ်ကြောင့် ထိန်းချုပ်ထားနိုင်ရသနည်း။ တရုတ်နိုင်ငံသည် အိမ်နီးချင်းအင်အားကြီးနိုင်ငံ ဖြစ်သလို မြန်မာနိုင်ငံကို နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးအရ လွှမ်းမိုးရန် အစဉ်အမြဲကြိုးပမ်းလျက်ရှိသည်မှာ အားလုံးသိရှိသည့် အချက် ဖြစ်သည့်အတွက် နိုင်ငံကိုပိုင်းဖြတ်ထားသည့် ပိုက်လိုင်း လမ်းကြောင်းမြေကို CNPC-SEAP က ပိုင်ဆိုင်ထားသည့် အချက်သည် နိုင်ငံတော်လုံခြုံရေးကို ထိခိုက်စေသောကြောင့် ထိုအချက်ကို အလေးအနက် ပြန်လည်သုံးသပ် သင့်ပါသည်။

နိဂုံးချုပ်အနေဖြင့် ဤပိုက်လိုင်းစီမံကိန်းသည် တည်ဆောက်လည်ပတ်နေပြီ ဖြစ်သောကြောင့် ယခုအချိန် တွင် ဆောင်ရွက်သင့်သည့်ကိစ္စမှာ စီမံကိန်းတာဝန်ရှိသူ မြန်မာအစိုးရနှင့် CNPC-SEAP တို့သည် ပိုက်လိုင်း တစ်လျှောက် ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းဖြင့် စီမံကိန်း၏အကျိုးကျေးဇူးကို ဒေသခံ များလည်းခံစားရကြောင်း သက်သေထူရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထိုသို့ ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ရာတွင် ပထမဦးစားပေး ဆောင်ရွက်သင့်သည့်အချက်မှာ စီမံကိန်းကြောင့်ပျက်စီးသွားသော လယ်ယာမြေများကို ပြန်လည် ကောင်းမွန်လာသည်အထိ နည်းပညာ၊ စက်ယန္တရားများဖြင့် ပံ့ပိုးကူညီရန် ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် စီမံကိန်းကြောင့် တိုက်ရိုက်ခံစားခဲ့ရ သောတောင်သူများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းများကို ပံ့ပိုးကူညီရန်နှင့် ပျက်စီးသွား သော သစ်တောများကို ပြန်လည်အစားထိုးပျိုးထောင်ရန် ဖြစ်သည်။

နောက်ဆုံးအနေဖြင့် MCPWCသည် မြန်မာ့အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်အနေဖြင့် ဤစီမံကိန်းကို ဆက်လက်စောင့်ကြည့်လေ့လာနေမည်ဖြစ်ပြီး၊ ပိုက်လိုင်းတစ်လျှောက် ပုံမှန်မဟုတ် သော အခြေအနေများ တွေ့ရှိပါက ပြည်သူ့ကို အသိပေးသွားမည်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့လုပ်ဆောင်ခြင်းသည် အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၏ တာဝန်လည်း ဖြစ်သည်။ ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံ ထူထောင် ရန် ကြိုးပမ်းနေသည့် ကြားကာလ အခြေအနေတွင် ရှိနေသော မြန်မာနိုင်ငံတွင် သယံဇာတထုတ်ယူသည့် စီးပွားရေးနယ်ပယ်မှ နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြုပ်နှံသူများသည် မြန်မာပြည်သူများအပေါ် ပွင့်လင်းမြင်သာသည့် ဆက်ဆံရေး ထားရှိသင့်သည်။ မြန်မာ့သယံဇာတများကို မြန်မာပြည်သူများက ပိုင်ဆိုင်ပြီး၊ သယံဇာတထုတ်ယူမှုမှ အကျိုးအမြတ်ကိုလည်း ပြည်သူများ ပထမဆုံးခံစားသင့်သည်။

Myanmar China Pipeline Watch Committee
မြန်မာ-တရုတ် ပိုက်လိုင်းစောင့်ကြည့်ရေး ကော်မတီ

In Search Of Social Justice Along The Myanmar-China Oil and Gas Pipeline

Supported by

Paungku

Natural Resource
Governance
Institute